

Kuva 1. Kaavamuutoksen likimääräinen aluerajaus keltaisella viivalla ja vaikutusalueen rajausta katkoviivalla.

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Kaavaselostus koskee 11.12.2020 päivättyä asemakaavakarttaa.

Asemakaavan muutos koskee

virkestys-, maatalous-, venevalkama-, katu-, pysäköinti- ja yleisen tien alueita.

Asemakaavan muutoksella muodostuu

virkestys-, palstaviljely-, venevalkama-, pelto- ja katualueita.

Asemakaavan muutoksen on laatinut

Janakkalan kunta, Tekninen toimi, Maankäyttö ja kaavoitus
Maankäyttöpäällikkö Piia Tuokko

Teknisen lautakunnan aloituspäätös	15.10.2019 § 191
Vireilletulo ja OAS nähtävänä	24.10.–25.11.2019
Kaavaluonnos nähtävänä	xx.xx.–xx.xx.2021
Kaavaehdotus nähtävänä	xx.xx.–xx.xx.2021
Valtuuston hyväksymispäätös	xx.xx.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	1
1.1	Tunnistetiedot	1
1.2	Kaava-alueen sijainti	3
1.3	Kaavan tarkoitus	3
2	TIIVISTELMÄ.....	3
2.1	Kaavaprosessin vaiheet	3
2.2	Asemakaava	3
3	LÄHTÖKOHDAT	4
3.1	Alueen yleiskuvaus	4
3.2	Luonnonympäristö	4
3.2.1	Maaperä ja maastonmuodot	5
3.2.2	Maisemarakenne, maisemakuva	5
3.2.3	Vesistöt ja pohjavedet.....	6
3.3	Rakennettu ympäristö	7
3.3.1	Väestö, asuminen ja yhdyskuntarakenne	7
3.3.2	Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäännökset	8
3.3.3	Palvelut, työpaikat, elinkeinotoiminta	10
3.3.4	Virkistys ja yleiset alueet.....	10
3.3.5	Liikenne	10
3.3.6	Tekninen huolto	11
3.4	Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt.....	12
3.5	Maanomistus.....	12
3.6	Suunnittelutilanne.....	12
3.6.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	12
3.6.2	Maakuntakaava	13
3.6.3	Rakennemalli 2030+	13
3.6.4	Yleiskaava	13
3.6.5	Voimassa oleva asemakaava	13
3.6.6	Rakennusjärjestys	15
3.6.7	Pohjakartta	15
3.7	Kaava-aluetta koskevat selvitykset.....	15
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET.....	15
4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	15
4.2	Osallistuminen ja yhteistyö.....	16
4.2.1	Osalliset.....	16
4.2.2	Vireilletulo	17
4.2.3	Valmisteluvaiheen kuuleminen, kaavaluonnos.....	19
4.2.4	Ehdotusvaiheen kuuleminen.....	19
4.3	Asemakaavan tavoitteet.....	19
4.4	Asemakaavan suhde ylempiin kaavatasoihin	19
5	ASEMAKAAVAN KUVAUS.....	19
5.1	Kaavan rakenne	19
5.1.1	Mitoitus	19
5.2	Aluevaraukset	20
5.3	Yleiskaavan sisältövaatimusten huomioonottaminen	21
5.4	Asemakaavamerkinnot ja -määräykset.....	23
6	ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET	24
6.1	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja taajamakuvaan.....	24
6.2	Vaikutukset luonnonympäristöön ja maisemaan	24
6.3	Taloudelliset vaikutukset	24
6.4	Sosiaaliset vaikutukset.....	25
7	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS.....	25

- Liitteet
1. Muistio 24.7.2020; Tervakosken teollisuusalueen ja kyläpellon katselmus.
 2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
 3. Asemakaavan seurantalomake (ehdotusvaiheessa)

1.2 Kaava-alueen sijainti

Alue sijaitsee Tervakosken keskustan läheisyydessä Vähikkäläntien molemmin puolin rajautuen Tervajokeen. Alueen itäpäästä on matkaa Tervakosken keskustan palveluihin vain muutamia satoja metrejä. Alue rajautuu pohjoisreunoiltaan olemassa olevaan asutukseen sekä länsireunoiltaan Puuha-maahan. Alue käsittää nykyisin lähinnä viljelykäytössä olevaa peltoa, niittyä, katualueita, tenniskenttien alueen sekä yleisten teiden alueita. Suunnittelualan kokonaispinta-ala on noin 12 ha. Alue sisältää n. 1,5 km voimassa olevan asemakaavan mukaista yleisen tien aluetta. Kansilehden kartassa on esitetty suunnittelualan likimääräinen rajausta sekä välittömän vaikutusalueen rajausta.

1.3 Kaavan tarkoitus

Kaavamutoksen tavoitteena oli alkujaan sijainniltaan keskeisen alueen kehittäminen ja täydennysrakentamisen osoittaminen osalle aluetta. Tavoitteesta on luovuttu alueelle teetetyn rakennetun ympäristön selvityksen tulosten vuoksi. Vähikkäläntien molemmin puolin on myöhäiseltä keskiajalta asti säilyneitä kyläpeltoja, jotka tulee säilyttää avoimina.

Kaavamutoksella mahdollistetaan suunnittelualan pienimuotoinen virkistyspalvelujen kehittäminen sekä palstaviljelyalueen käyttöönotto. Lisäksi Tervajoentien ja Vähikkäläntien kulmaukseen on tarkoitus osoittaa alue leikkipuistolle. Suunnittelun lähtökohtana on Tervakosken valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja virkistystoimintojen yhteensovittaminen avoimena säilytettävään ympäristöön. Tervajoen ranta-alueet säilytetään suunnittelualan osalta yleisessä virkistyskäytössä sekä vuokrattavina venepaikkoina.

Kaavamutoksen tavoitteena on myös muuttaa asemakaavoitetulla alueella olevia taajaman sisäisiä liikennealueita maantiestä kaduksi (MRL 86 a §). Nykyisin maanteiden ylläpidosta myös taajaman alueella vastaa Uudenmaan ELY-keskus. Kadunpito päätöksen tekemisen myötä ylläpito siirtyy kunnalle. Kadunpito päätöksen tekeminen kuitenkin edellyttää, että tie on osoitettu asemakaavassa kaduksi. Suunnitteluala sisältää n. 1,5 km voimassa olevan asemakaavan mukaista yleisen tien aluetta, joka osoitetaan asemakaavan muutoksella katualueeksi. Maanteiden muuttaminen kaduksi on kaavatekninen ja hallinnollinen muutos, joka ei vaikuta alueen maanomistajiin tai teihin rajautuviin kiinteistöihin. Kadunpito päätösten aika on kaavamutoksen teon jälkeen ja niistä sovitaan ELY-keskuksen kanssa.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Vaihe	
Aloituspäätös ja OAS, Tekninen lautakunta	15.10.2019 § 191
Vireilletulo, OAS nähtävänä	24.10.–25.11.2019
Tekninen lautakunta (kaavaluonnos)	19.1.2021 § xx
Kaavaluonnos nähtävänä	xx.xx.–xx.xx.2021
Tekninen lautakunta (kaavaehdotus)	xx.xx.2021 § xx
Kunnanhallitus (kaavaehdotus)	xx.xx.2021 § xx
Kaavaehdotus nähtävänä	xx.xx.–xx.xx.2021
Tekninen lautakunta	xx.xx.2021 § xx
Kunnanhallitus	xx.xx.2021 § xx
Valtuuston hyväksymispäätös	xx.xx.2021 § xx

2.2 Asemakaava

Asemakaavan muutos koskee virkistysalueita (VL, VP, VU), maatalousaluetta (MT), venevalkama-aluetta (LV), katualueita, pysäköintialuetta (LP) ja yleisen tien alueita (LYT).

Asemakaavan muutoksella muodostuu virkistysalueita (VL, VP, VU), palstaviljelyalue (RP), venevalkama-alue (LV), maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA) ja katualueita.

Kaavamutosalueen pinta-ala on n. 12 ha.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Alueen yleiskuvaus

Noin 4200 asukkaan Tervakoski on toinen Janakkalan päätaajamista. Tervakoski on vuosien saatossa rakentunut Suomen vanhimman edelleen toimivan paperitehtaan Tervakoski Oy:n ympärille, mistä kielivät persoonalliset vanhat asuinalueet ja muut viehättävät miljööt. (Kuva 2.)

Kuva 2. Suunnittelualue ilmakuvaattuna koillisesta päin v. 2020.

3.2 Luonnonympäristö

Suunnittelualue on nykyisin pääosin peltoa ja niittyä. Luonnontilaisempaa puustoa sijaitsee tenniskenttien vieressä sekä joen rannassa (Kuvat 3 ja 4). Tervajoentien itäpuoleinen joen varsi, kuten myös Waseniuksentien ja Kartanotien välinen alue on puistomaisempaa ja hoidetumpaa aluetta (Kuvat 5 ja 6). Alue sisältää n. 500 m Tervajoen rantaa, jossa kasvaa paikoitellen harvaa lehtipuustoa ja heinikköä.

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse toteutettuja luonnonsuojelu- tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita. Suunnittelualueelta ei tunneta luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppisiä tai muita sellaisia merkittäviä luontoarvoja, joilla olisi vaikutusta asemakaavoitukseen. Suunnittelualueelta ei myöskään tunneta Maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) kohteita.

Kuvat 3 ja 4. Suunnittelualueen luonnonympäristöä tenniskenttien ja joen ympärillä (GoogleMaps).

Kuvat 5 ja 6. Suunnittelualan puistomaisempia alueita.

3.2.1 Maaperä ja maastonmuodot

Suunnitteluala on maastonmuodoiltaan luokiteltavissa tasamaa-alueiksi, jolla on loiva viettokaltevuus n. pohjoisesta etelään. Maanpinnan korkeus vaihtelee välillä +92,0...+98,7 (N2000). Suunnittelualan maaperä on GTK:n maaperäkarttojen perusteella savea, mutta alueelle tehtyjen maaperäkairaus-ten perusteella maaperä on luokiteltavissa siltiksi. Maanpinnassa on ohut pellon kasvukerros ennen perusmaakerroksia. Kasvukerroksen alla perusmaa on siltiä sekä pohjaosiltaan moreenia. Siltin tiiviys vaihtelee löyhästä keskitiiviiseen ja moreenin tiiviys vaihtelee löyhästä erittäin tiiviiseen. (Rakenneta-vuusselvitys, 8.4.2020.)

3.2.2 Maisemarakenne, maisemakuva

Valtakunnallisessa maisemamaakuntajaoissa kaava-alue kuuluu Hämeen viljely- ja järvimaahan ja tarkemmin Tammelan ylänköseutuun (Ympäristöministeriö 1993). Kaava-alueesta itään seutu vaihtuu Keski-Hämeen viljely- ja järviseu- tuun. Tammelan ylänköseudun maasto on muuhun Hämeeseen verrattu- na ylävää ja tasaista tai vain vähän kumpuilevaa sekä verrattain metsäistä. Hämeen alueelle on myös tehty valtakunnallista maisemamaakuntajakoa tarkentava maisematyyppi- jako (Luppi & Somerpalo 2003). Maisematyyppi- jaoissa kaava-alue sijoittuu Salpausselän-Puujokilaakson viljelymaisemaan. Salpaus- selän-puujokilaakson viljelymaisemille on tyypillistä laajojen tasaisten tai melko tasaisten peltoaukeiden ja korkeiden harju- ja moreenimuodostumien vaihtelu.

Suunnittelualueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti ar- vokkaita maisema-alueita.

Suunnittelualan topografia on melko tasaista. Alueen maisema on pääosin avointa ja sitä hallitsevat peltoaukeat. Ympäröivät alueet ovat rakentuneita. Paperitehdas erottuu varsinkin kaukomaisemassa korkeiden rakennusten ja piippujensa ansiosta. (Kuvat 7-10).

Kuva 7. Kartanontieltä avautuvaa maisemaa länteen päin kuvattuna.

Kuva 8. Suunnittelualueen kaakkoisosasta avautuvaa maisemaa länteen päin kuvattuna.

Kuva 9. Tervajoen eteläpuolelta avautuvaa maisemaa luoteeseen päin kuvattuna.

Kuva 10. Tervajoentien ja Vähikkäläntien risteyksestä itään päin avautuvaa maisemaa (GoogleMaps).

3.2.3 Vesistöt ja pohjavedet

Suunnittelualueen eteläpuolitse kulkee Tervajoki. Yläpuoleista Alasjärveä säännöstellään Tervakoski Oy:n padolla, jolloin suunnittelualueen kohdan veden pinnan vaihtelut melko pieniä. Suuremmat virtaaman vaihtelut kohdistuvat tehtaan alapuoliseen Tervajoen osuuteen. Alueen vesistöt kuuluvat Kokemäenjoen vesistössä Vanajan reitin valuma-alueella Tervajoen valuma-alueeseen. Tervajoki laskee Kernaalanjärven kaakkoispäähän. Vedet jatkavat kulkuaan siitä Hiidenjokeen, joka laskee Vanajaveteen. Tervajoen mitattu vedenpinnan taso oli keväällä 2020 +91,6 (N2000) (Rakennettavuusselvitys, 8.4.2020). Alasjärven normaali korkeustaso on n. +91,2.

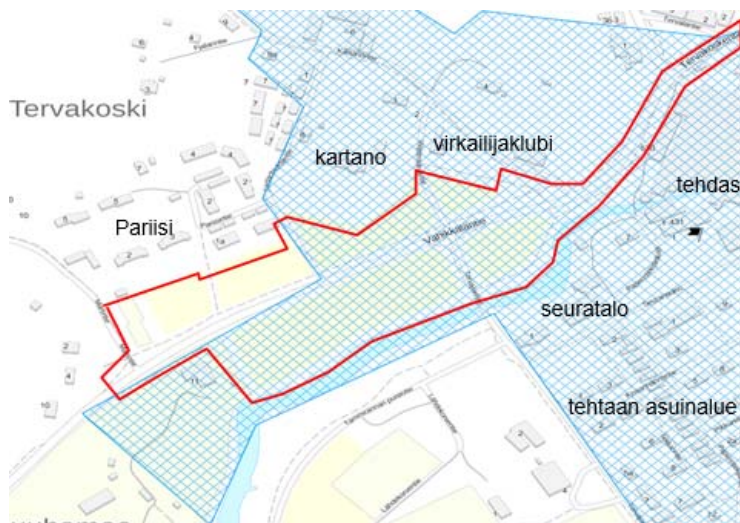
Suunnittelualueella tai sen lähistöllä ei sijaitse pohjavesialueita. Lähin, Uhkoilan vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue sijaitsee n. 1 km pohjoiseen. Suunnittelualueelle tehtyjen tutkimusten mukaan pohjavesi ei aseta erityisiä vaatimuksia alueen käytölle, eikä alueella havaittu paineellista pohjavettä.

3.3 Rakennettu ympäristö

3.3.1 Väestö, asuminen ja yhdyskuntarakenne

Tervakoski on keskiaikainen kylä ja myllypaikka. Suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsee taajaman kehittämiselle keskeinen rakennus eli Tervakosken kartano (v. 1799). Tervakosken paperitehdas perustettiin kosken rannalle vuonna 1818. Kylä kasvatettiin arkkitehtien avulla piipun juurelle ja alueella on siksi säilynyt edelleen tyylikkäitä rakentamiskokonaisuuksia. Tehdas harjoitti laajaa asuin- ja julkista rakennustoimintaa 1800-luvulta aina 1970-luvulle saakka. Valtaosa suunnittelualueesta kuuluu Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta -nimiseen valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohteeseen. RKY-alueen kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia ei sijaitse suunnittelualueella, vaan ne sijoittuvat lähiympäristöön. Suunnittelualueesta RKY-alueeseen kuuluu koko Vähikkäläntien eteläpuoli sekä pohjoispuoli Serlachiuksentien itäpuoleisilta osin.

Suunnittelualueella ei sijaitse Janakkalan rakennusinventoinnin kohteita. Sen sijaan alueen lähiympäristössä sijaitsee monia inventoinnin kohteita, kuten Tervakosken kartano, kartanon viereinen virkailijaklubi, paperitehtaan kokonaisuus, alueen pohjoispuolelle sijoittuva Pariisin rakennusryhmä ja Tervajoen eteläpuoleinen seuratalo.

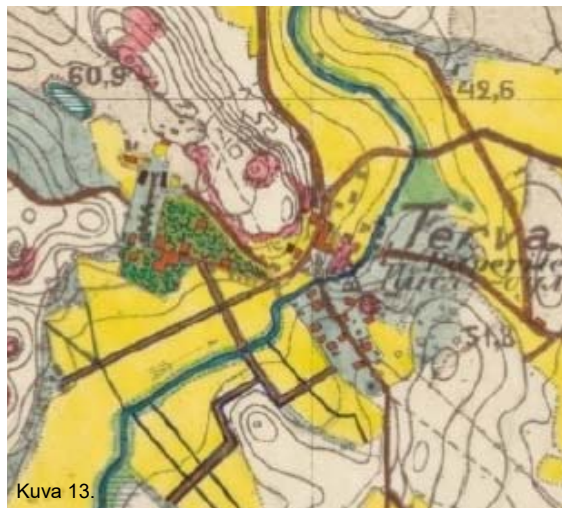
Kuva 11. Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta -RKY-alueen rajausta sinisellä rasteroinnilla (Museovirasto).

1700-luvun lopun kartoilla keskeiset tervakosken kylän maat kuuluivat kahdelle kantatalolle, Talolalle ja Hovilalle. Kylä sijoittui kahden laajemman peltovainion väliin (Vähikkäläntien varren pellot ja liikekeskustan alue). 1700-luvun maisemasta on säilynyt nykypäiviin kartanon eteläpuolella oleva peltoaukea. Myös nykyiset Vähikkäläntie, Varisojantie ja Kirkkotie pohjautuvat kyläteihin, jotka olivat käytössä jo tällöin. Kylässä oli kolme myllyä (tähdet) ja saha (v. 1780) sekä kolme asuinrakennusta (pun. neliöt).

Kuva 12. Suunnittelualueen 1700-luvun maisema kuvattuna väreillä nykykartan päälle. (Tervakosken paperitehtaan tehdaskylä ja kyläpelto, 2020.)

Tervakosken 1880-luvun rakennetun ympäristön maisemasta on säilynyt nykypäiviin tehtaan kartanon ja tehdaskylän kolmijako sekä niihin liittyvä pelto Tervajoen varrella. Vanhoista, 1700-luvun tielinjoista on säilynyt osia mm. Vähikkäläntien ja Varisojantien linjauksista sekä Tervajoentien ja Paperintekijäntien linjauksia. (Kuva 13. Venäläinen topografikartta 1884.)

Kaava-alueen rakennuksista ja rakennelmista, tenniskenttä ja sen huoltorakennus, liittyvät peltoalueen luoteiskulmalla oleviin Pariisin asuinrakennuksiin. Tenniskentän paikalla oli mahdollisesti pienempi kenttä jo ennen sotia. Nykyiset kentät ja rakennus ovat 1950-luvulta. 1960-luvun peruskartassa näkyy tenniskenttä ja sen rakennus Pariisin taloille menevän tien varressa. Lisäksi Tervajoen rannassa erottuu kartassa valkea neliö eli ilmeisesti vesipumppaamona käytetty pieni tiilirakennus. (Kuvat 14-17).

Kuvat 14 ja 15. Tenniskentän huoltorakennus ja peruskarttaote vuodelta 1960.

Kuvat 16 ja 17. Tervajoen rannassa sijaitseva pumppaamorakennus.

3.3.2 Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäänökset

Suunnittelualue sijoittuu pääosin valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle (RKY 2009); Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta.

”Tervakosken paperitehdas on vanhin Suomessa nykyisin toimivista paperitehtaista. Punatiilien tuotantorakennusten nykyasu on peräisin pääosin 1900-luvun lukuisista laajennusvaiheista. Paperitehtaan ympärille on rakentunut yhdyskunta kirkkoineen, kouluineen, seurataloineen sekä eri aikakausilta olevine työväen asuinalueineen.

Tervakosken taajama kehittyi paperitehtaan ympärille. Tehdas harjoitti laajaa asuin- ja julkista rakennustointia 1800-luvulta aina 1960-luvulle saakka. Suunnittelusta vastasivat mm. arkkitehdit Ricardo Björnberg, Jarl Eklund ja Heimo Kautonen. Suunnittelualueelle ei sijoitu tehtaan rakennuttamaa rakennuskantaa.” (Museovirasto, RKY 2009.)

Rakennettu Häme (Hämeen liitto, 2003) kertoo suunnittelualueetta ympäröivästä maakunnallisesti arvokkaasta rakennusperinnöstä mm. seuraavasti:

38 Tervakosken paperitehdas

Tervakosken kylässä oli jo keskiajalla kaksi myllyä. Vuonna 1780 kosken partaalle perustettiin sahalaistos ja vuonna 1818 perusti kamarineuvos Gustaf Georg Nordenswan paikalle paperitehtaan, joka on nykyisin toimivista vanhin Suomessa. Alussa tehdas toimi vesivoimalla valmistaen paperia lumpuista. 1850-luvulla tehdas siirtyi käyttämään höyryvoimaa ja paperin valmistus koneellistui 1853. Setelipaperin valmistus aloitettiin vuonna 1887. Kosken partaalla sijaitsevat tiiliset tehdasrakennukset on rakennettu useassa eri vaiheessa. Oktogonin muotoinen käsipaperiosasto vuodelta 1875 on rakennuksista vanhin. Vanha paperitehdas on rakennusmestari K.J. Ahlskogin 1920-luvulla suunnittelema. Tervajoen länsirannalla sijaitsevat yhtiön konttorirakennukset rajaavat tehdasaluetta Tervakosken liikekeskustan suuntaan. Tehdasalueen eteläpuolella sijaitsevat puiset työväen asuinrakennukset, joista valtaosa on 1900-luvun ensi vuosilta. Jokirannassa on arkkitehti Ricardo Björnbergin piirtämä työnjohtajien asuintalo Pomola vuodelta 1900. Entinen kansakoulu on vuodelta 1891. Tervakosken teollisuusmiljööseen liittyvät lisäksi Tervakosken kartanoalue ja Pikkukirkko, jotka on käsitelty erillisinä kohteina.

39 Tervakosken kirkko ja vanha liikekeskusta

Tervakosken tehdasyhdyskunnan puukirkko on rakennettu vuonna 1936 arkkitehti Jarl Eklundin piirustusten mukaan. Tien toisella puolen on Tervakosken vanha liikekeskusta, joka muodostaa sotien jälkeisine rapattuine liike- ja asuinkerrostaloineen eheän kokonaisuuden.

40 Tervakosken kartano

Tervakosken kartano on muodostunut vuonna 1800, kun Hovilan ratsutilaan yhdistettiin Talolan rälssi-tila. Kartanon puinen päärakennus on vuodelta 1802. Vuosina 1935–36 rakennus muutettiin nykyiseen klassisistiseen, mansardikattoiseen asuunsa arkkitehti Jarl Eklundin piirustusten mukaan. Viereisen asuinrakennuksen runko on vuodelta 1790. Rakennuksia ympäröi vanha puisto. Erillisen talouspihan ympärillä ovat tiiliset navetta- ja tallirakennukset 1870-luvulta sekä joukko väenrakennuksia, joista vanhin vuodelta 1847. Kartanoalueeseen liittyy myös toimihenkilöiden asuinalue Pariisi, jossa pienkerrostalo ja rivitalo vuodelta 1938 ovat arkkitehti Jarl Eklundin suunnittelema. 1960-luvun keskivaiheilla valmistui ns. Ylä-Pariisi, jonka paritalot suunnitteli arkkitehti Heimo Kautonen. Kartanon vanhasta viljamakasiinista on rakennettu vuonna 1955 virkailijaklubi niin ikään Kautosen suunnitelman mukaan.

Rakennettu Häme -selvitys on päivitetty v. 2019 Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt -selvitykseksi. Uudesta selvityksestä löytyy samat rakennetun ympäristön kohteet kuin aiemmastakin selvityksestä:

32 Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta	H,R,M	Teollisuus
33 Tervakosken vanha liikekeskusta	H,R,M	Liiketoiminta
34 Tervakosken kartano	H,R,M	Kartanokulttuuri

(H = Historialliset perusteet, R = Rakennushistorialliset perusteet, M = Maisemalliset perusteet)

Janakkalan kunta on teettänyt Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:llä vuonna 2020 uuden rakennetun ympäristön selvityksen; Tervakosken paperitehtaan tehdaskylä ja kyläpelto. Selvitys paneutuu yksityiskohtaisemmin tämän ja tulevien kaavamuutosalueiden rakennetun ympäristön arvoihin ja niiden säilyttämiseen. Selvityksen mukaan suunnittelualueen avoimet pelto- ja niittymäiset alueet ovat Tervakosken keskiaikaisen kylän vanha kyläpelto, joka on vuodesta 1802 asti ollut olennainen osa Tervakosken kartanon ja sen puiston maisemaa. Ne ovat olennainen osa kartano-tehdas-tehdaskylä -kokonaisuutta. Pelto on osa maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävää rakennettua ympäristöä. Alueen maisemallisia arvoja ovat myös 1800-luvun tielinja ja puurivit sekä yhdyskunnan hierarkiaa kuvastat tenniskentät osana Pariisin asuintalojen kokonaisuutta. Selvityksen suositus alueelle on: *Peltoalueen kylään, kartanoon ja tehtaaseen liittyvät historialliset ominaispiirteet, avoin maisema sekä tie- ja puistopiirteet tulee säilyttää.*

Peltomaisemaan ei tulisi lisätä tielinjoja autoille. Pellon reunoilla oleville kartanon puistolle, klubirakennukselle, Pariisin asuinkerrostaloille, tehtaan pääkonttorille ja kirkolle olisi hyvä olla rakennuskohtainen suojelumerkintä sekä aluemerkitä. Urheilupaikkojen sijoittamisessa on suositeltavaa sijoittaa uudet liikuntapisteet koulujen, päiväkodin, urheilukenttien ja virkistysreittien yhteyteen. Koirapuistolle tulisi etsiä sijainti avoimen maisematilan ulkopuolelta esim. metsäisiltä virkistysalueilta.

Rakennetun ympäristön selvityksen tuloksista neuvoteltiin selvityksen laatineen konsultin sekä Hämeenlinnan kaupunginmuseon kanssa 29.6.2020, koska Janakkalan kunnalla oli tavoitteena saada osoitettua täydennysrakentamista osalle suunnittelualueetta. Neuvottelun tuloksena kaupunginmuseo lupasi tehdä alueelle maastokatselmuksen (15.7.2020) ja lausua mielipiteensä asiasta (Liite 1. Muistio 24.7.2020). Hämeenlinnan kaupunginmuseon kanta alueen kehittämiseen oli seuraava:

”Tervakosken kulttuuriympäristön erityispiirteet ja kyläkuva tulisi turvata kaavoituksessa. Museo pitääkin erittäin tärkeänä, ettei RKY aluerajauksen sisäpuolelle jääviin peltoalueisiin osoiteta uudisrakentamista. Uudisrakentaminen muuttaisi olennaisesti vanhaa viljelymaisemaa, joka heikentää alueen kulttuurihistoriallisia arvoja. Museo pitää tärkeänä, että alueelle osoitetaan toimintoja, jotka eivät vaadi suuria maankäytön muutoksia.”

Muinaisjäännökset

Alueella tai sen välittömässä lähiympäristössä ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolailla rauhoitettuja kiinteitä muinaijännöksiä (Museovirasto, Muinaijännösrekisteri 11.12.2020). Suunnittelualueelta ei tunneta tällä hetkellä (24.7.2020) muinaijännöksiä, mutta niiden olemassaololle on potentiaalia. Tervakosken tehtaantalon pellolta on löydetty kiviesine, jonka tarkka löytöpaikka on epäselvä (Tervakosken tehdasalue, muinaijännösrekisteritunnus 1000039005; <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000039005>). Kyläpellon alue sijaitsee vähintään keskiajalta periytyvän asutuksen läheisyydessä ja tulisi inventoida mahdollisen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Kiinnostavana maisemallisena elementtinä suunnittelualueen länsireunassa sijaitsee siirtolohkare, jossa on todennäköisesti maanmittaukseen liittyviä hakkauksia. Kiven huipulla on kairareikä ja kuopanteita, joiden ikää ei pysty tarkemmin määrittelemään. Museon tiedossa ei tällä hetkellä ole tarkempaa tietoa siitä, onko kivi toiminut rajamerkinä tai liittyykö siihen erityistä perimätietoa.

Suunnittelualueella ei tehdä arkeologista inventointia, koska rakennuskannan täydennysrakentamisen tavoitteista on luovuttu. Suunnittelualue säilytetään avoimena ja pääosin nykykäytön mukaisena.

3.3.3 Palvelut, työpaikat, elinkeinotoiminta

Tervakoskelta löytyvät seuraavat kunnalliset palvelut: terveyskeskus, hammashoitola, vanhusten palvelukoti, päiväkotia, alakoulu, yläkoulu, lukio, kirjasto, uimahalli, liikuntahalli sekä urheilukeskus. Kunnan virastot sijaitsevat Turenjin taajamassa. Kaupallisista palveluista taajamassa on kaksi ruokakauppaa, huoltoasema, kioski, lounaskahvila, pizzeria, kauneushoitola, kampaamo, posti, pankki ja Puuhamaa. Tervakoskella sijaitsee vanha puinen kappelirakennus, jonka yhteydessä toimii seurakuntatilat. Tervakosken merkittävin yksityinen työllistäjä on Tervakoski Oy:n paperitehdas. Suunnittelualueella ei sijaitse työpaikkoja tai elinkeinotoimintaa.

3.3.4 Virkistys ja yleiset alueet

Suunnittelualue on nykyisin pääosin peltoa ja niittyä. Puistomaisempaa aluetta sijaitsee tenniskenttien luona, Waseniuksentien ja Kartanotien välisellä puistoalueella sekä joen rannassa alueen itäosassa. Alue sisältää n. 500 m Tervajoen rantaa, jossa kasvaa paikoitellen harvaa lehtipuustoa ja heinikköä. Alasjärvestä kohti Kernaalanjärveä virtaava Tervajoki on suunnittelualueen kohdalla n. 20–25 m leveä, ja Tervajoentien ylittävän sillan länsipuoleisella ranta-alueella on runsaasti venepaikkoja. Alueelta on myös hyvät kulkuyhteydet läheisiin metsäalueisiin.

Valaistut ladut ja ulkoilureitit kiertävät Luulionvuorella, jonka reiteiltä on yhteys myös Alasjärven rantaan. Lähimmät uimarannat sijaitsevat Alasjärven itä- ja länsirannoilla, reilun kilometrin päässä suunnittelualueesta lounaaseen ja etelään. Muut ulkoilupalvelut keskittyvät Tervakosken alakoulun ja uimahallin läheisyyteen Lähdekorven alueelle, josta löytyvät mm. kuntoportaat, urheilukenttä, tekonurmi, jääkiekko- ja luistinradat, skatepark ja katukorisalue sekä frisbeegolf-rata.

3.3.5 Liikenne

Suunnittelualueen lävitse kulkee itä-länsisuuntaisesti Vähikkäläntie (2874), jatkuen itäosastaan koillisen suuntaan Tervakoskentienä (2896). Tervakoskentiestä haarautuu ennen Tervajokea Rajapirtintie kohti luodetta, muuttuen pian Kirkkotieksi (2875). Ko. maantiealueet ovat mukana kaavamuutoksessa siksi, että asemakaavoitetulla alueella olevat taajaman sisäiset liikennealueet tulee muuttaa kaavallisesti maantiestä kaduiksi (MRL 86 a §). Nykyisin maanteiden ylläpidosta myös taajaman alueella vastaa Uudenmaan ELY-keskus. Kadunpitoapäätöksen tekemisen myötä ylläpito siirtyy kunnalle. Kadunpitoapäätöksen tekeminen kuitenkin edellyttää, että tie on osoitettu asemakaavassa kaduksi. Suunnittelualue sisältää n. 1,5 km voimassa olevan asemakaavan mukaista yleisen tien aluetta, joka osoitetaan asemakaavan muutoksella katualueeksi. Suunnittelualueen teillä on merkittävä rooli alueen seudullisessa liikenteessä moniin eri ilmansuuntiin ja ne palvelevat laajaa aluetta.

Kuva 18. Tiestön liikennemäärät (Väylävirasto). Liikennemäärää kuvataan vuoden keskimääräisellä vuorokausiliikenteellä (KVL) ja sen yksikkö on ajoneuvoa/vuorokausi.

Maanteiden muuttaminen kaduiksi on kaavatekninen ja hallinnollinen muutos, joka ei vaikuta alueen maanomistajiin tai teihin rajautuviin kiinteistöihin. Kadunpito päätösten aika on kaavamuutoksen teon jälkeen ja niistä sovitaan ELY-keskuksen kanssa.

Suunnittelualueella on keskeinen sijainti Tervakosken keskustan tuntumassa ja hyvä saavutettavuus eri liikennemuodoilla. Alue sijaitsee lähellä 130-tietä ja 3-tiellekin on matkaa n. 2 km. Riihimäelle on matkaa 12 km ja Turengin taajamaan n. 18 km. Paikallisliikenteen linja-autoasema on Rajapirtintien varressa, ja 3-tien eritasoliittymän vieressä on pikavuoroliikenteen pysäkki sekä pysäköintialue. Alueella on olemassa oleva kevyenliikenteen reitistö Vähikkäläntien alituksineen. Suunnittelualueella ei ole paikoitustilaa. Lähimmät pysäköintialueet ovat Seuratalon luona sekä liikekeskustassa.

Kuvat 19-21. Suunnittelualueen kevyen liikenteen väyliä, alikulku ja linja-autopysäkki.

3.3.6 Tekninen huolto

Suunnittelualueella on toimivat teknisen huollon verkostot. Vähikkäläntien ja tenniskentän vieressä sijaitsee yksi sähkömuuntamokennus (Kuva 22).

3.4 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse suojelualueita. Alueen tiestöltä ja kaduilta kantautuva liikenteen melu voidaan kokea häiriönä melulähteitä lähinnä sijaitsevilla tonteilla, mutta liikenteen äänten voidaan myös ajatella kuuluvan normaaleihin taajaman toimintoihin.

Tervakoski Oy

Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsee Tervakoski Oy:n paperitehdas, jonka on omistanut vuodesta 1999 itävaltalainen Delfort Group. Tehtaalla tuotetaan erilaisia hienopaperituotteita. Tervakoski Oy harjoittaa laajamittaista kemikaalien käsittelyä ja varastointia, jolloin se on Seveso III -direktiivin mukainen lupalaitos ja jolle on määritetty Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) konsultointivyöhyke (0,2 km). Tukesin käsityksen mukaan Tervakoski Oy:n varastoimat vaaralliset kemikaalit sijaitsevat riittävän etäisyyden päässä kaavamuutosalueesta, eivätkä mahdollisten onnettomuuksien vaikutukset ulotu merkittävinä tehdasalueen tontin ulkopuolelle.

3.5 Maanomistus

Suunnittelualue on pääosin Janakkalan kunnan omistuksessa.

3.6 Suunnittelutilanne

3.6.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioonottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tavoitteiden uudistamisella pyritään vastaamaan alueidenkäytön tulevaisuuden haasteisiin ja edistämään kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

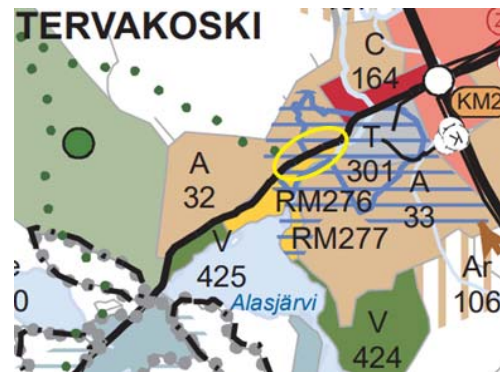
Suunnittelualue sijoittuu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009); Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta, josta kohdentuu suunnittelualueelle valtakunnallisia tavoitteita erityisesti arvokkaan rakennetun ympäristön arvojen säilyttämisen muodossa. Uudistetut alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.
2. Tehokas liikennejärjestelmä
Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto
Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin.

3.6.2 Maakuntakaava

Alueella on voimassa Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040, joka on 12.9.2019 kuulutettu tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti ennen kuin se on saanut lainvoiman. Vähikkäläntien pohjoispuoli on osoitettu maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueeksi (A) ja eteläpuoli matkailupalvelujen alueeksi (RM). Osalle alueesta on osoitettu valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja loppuosalle alueesta maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Kuva 23. Ote Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040:stä.

3.6.3 Rakennemalli 2030+

Vuonna 2010 hyväksytty Janakkalan maankäytön rakennemalli on ohjeena erityisesti yleispiirteiselle kaavoitukselle. Rakennemallityön tarkoitus on Janakkalan kunnan pitkän aikavälin maankäyttöstrategian päättäminen. Sillä kytketään väestön muutostekijät, elinkeinopolitiikka ja aluetalous maankäyttöön ja sen kehittämiseen. Suunnittelualue on osoitettu rakennemallissa Vähikkäläntien pohjoispuolisilta osin asuntoalueena. Tien eteläpuolella ei ole aluevarauksia.

Kuva 24. Ote Janakkalan maankäytön rakennemallista.

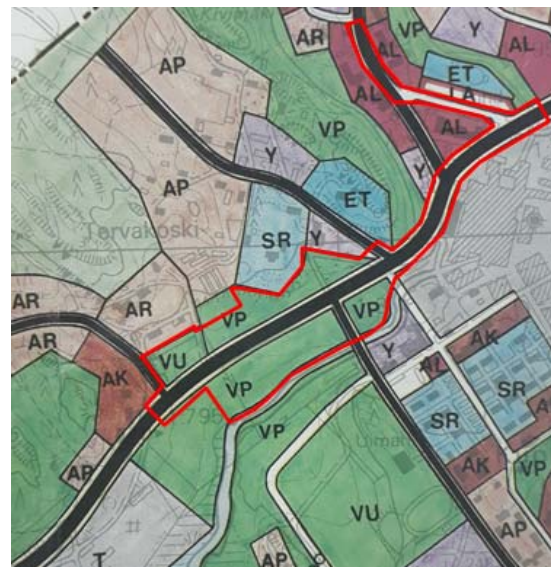

3.6.4 Yleiskaava

Tervakosken yleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 24.8.1981. Yleiskaava on osin vanhentunut, eikä se ole oikeusvaikutteinen. Kaavamutoksen kohteena oleva alue on osoitettu yleiskaavassa puistoalueeksi (VP) sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU).

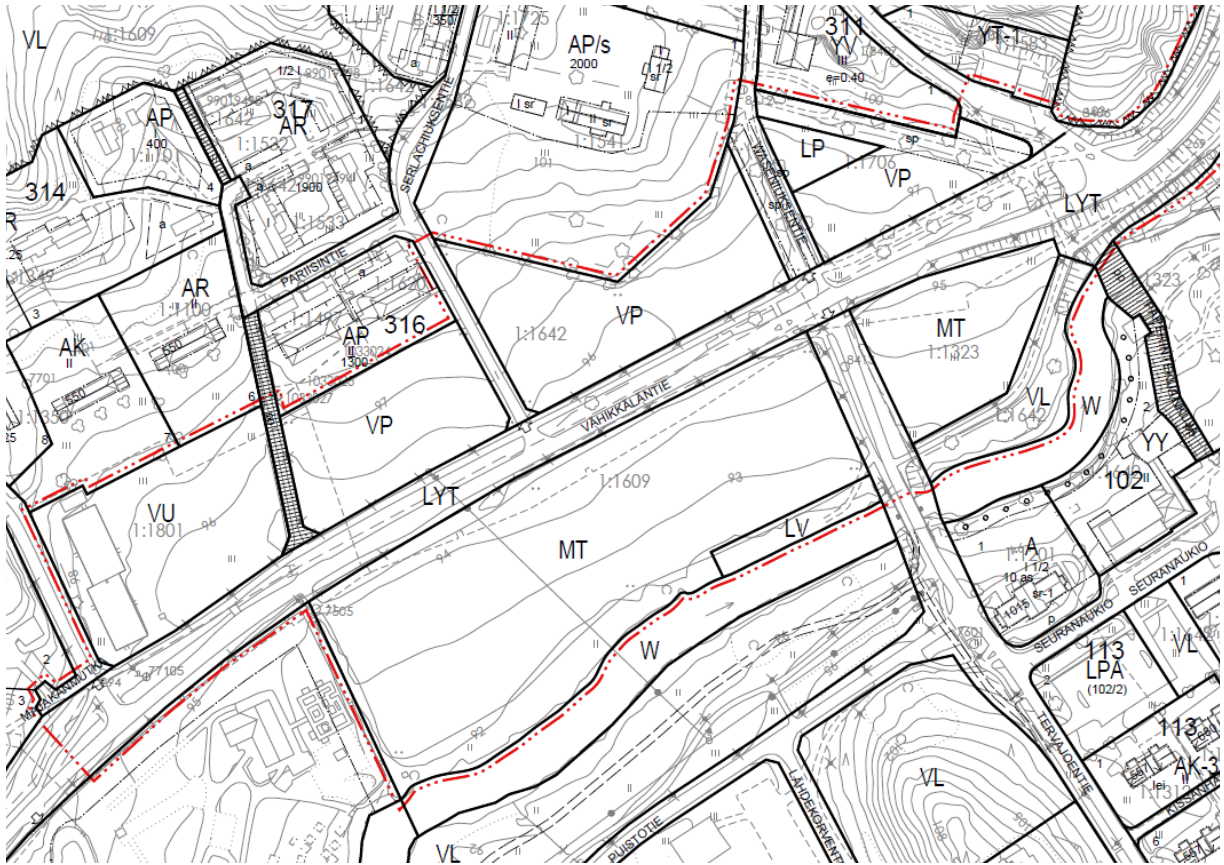
Kuva 25. Ote Tervakosken yleiskaavasta.

Koska alueella ei ole tällä hetkellä voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa, tulee MRL 39 § mukaan asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin ottaa huomioon, mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään. Arviointi suoritetaan käymällä läpi maankäyttö- ja rakennuslaissa esitetyt yleiskaavan sisältövaatimukset ja arvioimalla niiden toteutuminen asemakaava-alueella (ks. kohta 5.3).

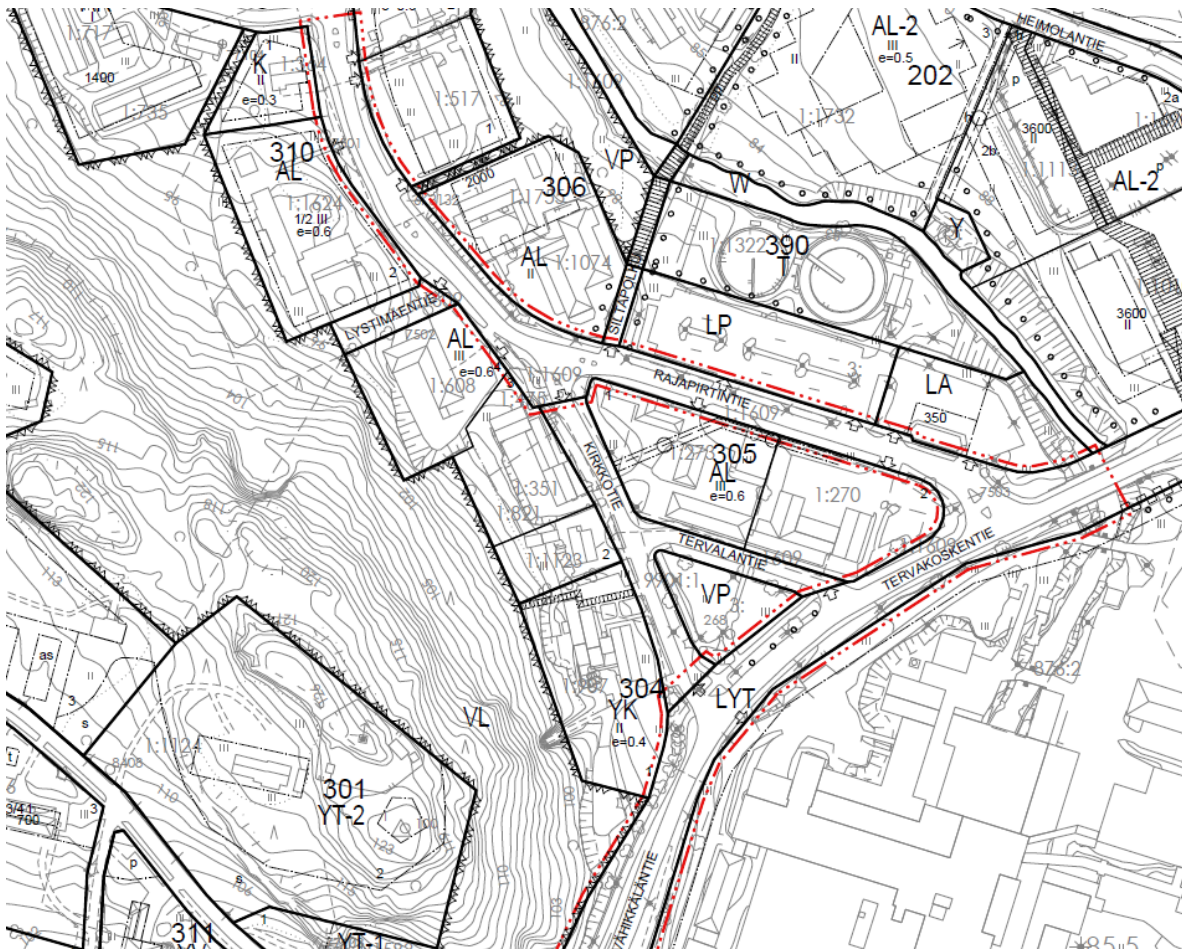

3.6.5 Voimassa oleva asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa 17.11.1983, 6.3.1987, 19.2.1990, 16.6.1994 ja 23.5.2000 vahvistetut asemakaavat. Voimassa olevien asemakaavojen yhdistelmässä Vähikkäläntien pohjoispuoli on osoitettu pääasiassa puistona (VP), urheilu- ja virkistyspalvelujen alueena (VU) sekä katualueena. Pariisintielle johtaa jalankululle ja pyöräilylle varattu väylä. Vähikkäläntien eteläpuoli on osoitettu pääasiassa maatalousalueena (MT). Tervajoen rantaan on osoitettu lähivirkistysaluetta (VL) ja venevalkama-alue (LV). Vähikkäläntie on osoitettu yleisen tien alueena (LYT), samoin alapuolisen kuvan itäpuolelle jäävät ja kaava-alueeseen kuuluvat Tervakoskentie, Rajapirtintie ja Kirkkotie.

Kuva 26. Ote alueen voimassa olevasta asemakaavasta. Suunnittelualue on rajattu punaisella.

Kuva 27. Ote alueen voimassa olevasta asemakaavasta koillis- ja pohjoisosien liikennealueiden osalta.

3.6.6 Rakennusjärjestys

Janakkalan rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.6.2014.

3.6.7 Pohjakartta

Alueen pohjakartta on laadittu v. 2012 ja täydennetty 2018. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 54a §:n asettamat vaatimukset.

3.7 Kaava-alueita koskevat selvitykset

Olemassa oleva selvitysaineisto

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaisjäänne

- Museovirasto; Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY-inventointi 2009)
- Rakennettu Häme – Maakunnallisesti arvokas rakennusperintö. Hämeen liitto 2003.
- Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Hämeen liitto 2019.
- Rakennusinventointi – Janakkala. Hämeen ympäristökeskuksen moniste 92/2005. Teija Ahola 2005.
- Museovirasto; Muinaisjäänösrekisteri.
- Janakkalan historia. Janakkalan kunta, 1976.
- Janakkalan historia 1866-2014. Pääradan ja kolmostien kunta. J. Peltola, Janakkalan kunta, 2015.
- Vanhan teollisuusympäristön maankäyttö- ja rakentamistutkimus. M. Alanko & S. Mäkinen, Tampereen teknillinen korkeakoulu Arkkitehtuurin osasto 1980.
- Tervakosken paperitehtaan historia 1818–2018. Henrik Tala 2018.
- Palanen Tervakosken kulttuurihistoriaa, Tervakosken paperitehtaan historiaa. Vilho Annala.
- Tervakoski Osakeyhtiö 1818–1968. Olle Liljelund.

Luonnonympäristö ja maisema

- Ympäristöministeriö: Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alueityöryhmän mietintö 1993.
- Hämeen valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2011. Ehdotus Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Hämeen ELY-keskus, Koski, K. 2011.
- Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2016. Hämeen liiton julkaisu. Koski, K. & Hirvonen, A. 2016.
- Janakkalan taajamien luontokohteet. Lammi, E., Ratia, A. & Kanta-Hämeen Lintutieteellinen Yhdistys. Janakkalan kunta 2001.
- Ympäristöhallinnon Avoin tieto -palvelu

Alueelle laaditut selvitykset

- Rakennettavuusselvitys, 8.4.2020. Maavakio Oy.
- Tervakosken paperitehtaan tehdaskylä ja kyläpelto. Rakennetun ympäristön selvitys. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, 1.7.2020..

Rakennetun ympäristön selvitys on esillä Janakkalan kunnan internet-sivuilla kaavoituksen lähtötietoineistona.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Kaavamutoksen tavoitteena oli alkujaan sijainniltaan keskeisen alueen kehittäminen ja täydennysrakentamisen osoittaminen osalle aluetta. Tavoitteesta on luovuttu alueelle teetetyn rakennetun ympäristön selvityksen tulosten vuoksi. Vähikkäläntien molemmin puolin on myöhäiseltä keskiajalta asti säilyneitä kyläpeltoja, jotka tulee säilyttää avoimina.

Kaavamutoksella mahdollistetaan suunnittelualueen pienimuotoinen virkistyspalvelujen kehittäminen sekä palstaviljelyalueen käyttöönotto. Viljelypalstojen perustamista koskeva valtuustoaloite on tehty 12.9.2016. Lisäksi Tervajoentien ja Vähikkäläntien kulmaukseen on tarkoitus osoittaa alue leikkipuistolalle. Tervakosken keskustasta poistui leikkipuisto uuden terveysaseman tontilta ja korvaavalle leikkipuistolalle on etsitty paikkaa. Kaiken suunnittelun lähtökohtana on alueella Tervakosken valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja virkistystoimintojen yhteensovittaminen avoimena säilytettävään ympäristöön. Tervajoen ranta-alueet säilytetään suunnittelualueen osalta yleisessä virkistyskäytössä sekä vuokrattavina venepaikkoina.

Asemakaava-alueella sijaitsevat yleiset tiealueet on vuodesta 2006 lähtien (MRL muutos 504/2005, § 86a, 93, ja 179) muutettu asemahankkeiden yhteydessä katualueiksi. Kunnan kadunpitovelvollisuus alkaa, kun asemakaavan mukaisen toteutuneen maankäytön liikennetarve sitä edellyttää, eikä kunnalle aiheutuvia kustannuksia ole pidettävä kohtuuttomina kadun rakentamisella tydytettävään liikennetarpeeseen verrattuna.

Kaavamuutoksen yhtenä tavoitteena onkin muuttaa asemakaavoitetulla alueella olevia taajaman sisäisiä liikennealueita maantiestä kaduksi. Nykyisin maanteiden ylläpidosta myös taajaman alueella vastaa Uudenmaan ELY-keskus. Kadunpitopäätöksen tekemisen myötä ylläpito siirtyy kunnalle. Kadunpitopäätöksen tekeminen kuitenkin edellyttää, että tie on osoitettu asemakaavassa kaduksi. Suunnittelualue sisältää n. 1,5 km voimassa olevan asemakaavan mukaista yleisen tien aluetta, joka osoitetaan asemakaavan muutoksella katualueeksi. Maanteiden muuttaminen kaduiksi on kaavatekninen ja hallinnollinen muutos, joka ei vaikuta alueen maanomistajiin tai teihin rajautuviin kiinteistöihin. Kadunpitopäätösten aika on kaavamuutoksen teon jälkeen ja niistä sovitaan ELY-keskuksen kanssa.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

Maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamaa aloitusvaiheen viranomaisneuvottelua ei järjestetty. Maanteiden kaduksi muuttamisesta on neuvoteltu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa 5.9.2019 ja 5.10.2020. Rakennetun ympäristön selvityksen tuloksista neuvoteltiin selvityksen laatineen konsultin sekä Hämeenlinnan kaupunginmuseon kanssa 29.6.2020. Neuvottelun tuloksena kaupunginmuseo lupasi tehdä alueelle maastokatselmuksen (15.7.2020) ja lausua mielipiteensä asiasta (Liite 1. Muistio 24.7.2020). Kaavaehdotusvaiheessa järjestetään tarvittaessa viranomaisneuvottelu.

Kaavan vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävillä olosta kuulutettiin Janakkalan Sanomissa sekä kunnan internetsivuilla ja kunnantalon ilmoitustaululla 15.10.2019. Kaavahanke on esitelty Kaavoituskausissa 2020 ja 2021. Kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen nähtävillä oloista tiedotetaan kuten OAS:sta. Kaavaluonnoksen nähtävillä olosta lähetetään kirjeet välittömän vaikutusalueen maanomistajille. Kaavan osittaisesta teknisestä/hallinnollisesta luonteesta johtuen kirjeitä ei lähetetä Kartanontien koillispuolen maanomistajille (mm. Kirkkotien ympärillä), koska maantiestä kaduksi muuttamisella ei ole vaikutusta maanomistajiin tai asukkaisiin.

Kaavaehdotuksen nähtävänä olosta tiedotetaan kuulutuksin ja kirjeitse ulkopaikkakuntalaisia kaava-alueen maanomistajia (MRA 27 §). Alue on Janakkalan kunnan omistuksessa. Nähtävänä olevat aiheet ovat esillä kunnan internetsivulla, kunnantalon ilmoitustaululla Turengissa sekä Tervakosken kirjastolla, os. Kivimiehentie 2, 12400 Tervakoski.

Kysely

Kunta järjesti alkusyksystä 2018 kyselyn, jossa kysyttiin, mitä kuntalaiset mieluiten näkisivät tulevaisuudessa suunnittelun kohteena olevalla alueella. Kyselyyn saatiin 136 vastausta. Pääosassa vastauksista toivottiin virkistysalueiden, toiminnallisten rakenteiden ja puistojen osoittamista alueelle. Vastaajista 32 ehdotti alueelle ainakin osittain rakentamista – etupäässä matalaa asuntorakentamista, joka sopeutuisi hyvin ympäristöön. Lisäksi ehdotettiin kaupallisia palveluita sekä koulun rakentamista alueelle. Vastaajista 19 oli ehdottomasti rakennusten rakentamista vastaan. Peräti 44 vastaajaa ehdotti koirapuiston rakentamista alueelle. Erityisesti ranta-alue haluttiin säilytettävän yleisessä käytössä. 19 vastaajaa ehdotti alueelle nuorison oleskelupaikkaa ja leikkipuistoesitys oli 11 palautteessa. Siirtolapuutarhan tai palstaviljelyalueen perustamista ehdotti 9 vastaajaa.

4.2.1 Osalliset

Osallisia ovat ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa:

- Vaikutusalueen asukkaat ja maanomistajat
- Janakkalan kunta, tekninen toimi
- Hämeen liitto
- Hämeen ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus (liikenne)
- Hämeenlinnan kaupunginmuseo
- Janakkalan Vesi
- Elenia Oy
- Loimua Oy
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Kanta-Hämeen pelastuslaitos
- Tervakosken tenniskerho ry

4.2.2 Vireilletulo

Asemakaavan vireilletulosta kuulutettiin 15.10.2019 lehtikuulutuksella Janakkalan Sanomissa, kunnantalon ilmoitustaululla, Tervakosken kirjastolla ja kunnan internetsivulla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa luetelluille osallisille tiedotettiin kaavoituksesta kirjeitse.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidettiin nähtävillä 24.10.-25.11.2019. OAS:sta annettiin 12 lausuntoa tai mielipidettä. OAS:n nähtävillä olon jälkeen kaavamuutoksen tavoitteet ovat muuttuneet siten, että osa palautteista ei ole enää kovinkaan relevantti. Seuraavassa kooste kaavasta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä.

Hämeen liitto (20.11.2019):

Suunnittelualue ja sen ympäristö kuuluvat sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Kulttuuriympäristön inventointien kuvausteksteissä mainitut merkittävät rakennetut kohteet sijoittuvat kuitenkin asemakaavahankkeen suunnittelualueen ulkopuolelle. RKY-alueiden kaavoituksen ohjeessa todetaan kuitenkin muun muassa seuraavaa: "Aloitettaessa yleis- tai asemakaavan laatimista valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamalle alueelle on syytä kiinnittää erityistä huomiota kaavojen lähtötietojen ja perusselvitysten riittävyteen ja ajantasaisuuteen. Jos selvitykset eivät mahdollista alueen tai kohteen ominaisuutteen ja erityispiirteiden tunnistamista sekä näiden arviointia, on niitä syytä täydentää. Arviointi auttaa ratkaisemaan muun muassa mahdollisen täydennysrakentamisen sijainnin sekä mittakaavan ja rakentamistavan."

Yllä todetun vuoksi saattaisi olla perusteltua järjestää ennen asemakaavaluonnoksen laatimista viranomais- tai työneuvottelu, jossa linjattaisiin museoviranomaisen, ELY-keskuksen ja Hämeen liiton kanssa kaavahankkeen tavoitteita suhteessa kulttuuriympäristön arvoihin sekä todettaisiin mahdollinen arvojen tarkentamisen tarve. Voimassa olevassa maakuntakaavassa suunnittelualueelle on RKY-rajoituksen lisäksi merkitty matkailupalvelujen aluevaraus RM, joka sinänsä jo kuvastaa suunnittelualueen toimintojen kehittämiskelpoisuutta ja rakentamisen mahdollisuutta RKY-alueella. Alueen käyttö OAS:ssa todettuun asumiseen on maakuntakaavan katsannossa luonteeltaan sisällön tarkentumista rakentamisen vaikutusten pysyessä tai jopa heikentyessä matkailutoimintoihin verrattuna. Asumisen kehittäminen suunnittelualueelle olisi OAS:ssa esitetystä varsin varovaisessa laajuudessa, alueen henkeen sopivassa mittakaavassa ja laadukkaasti toteutettuna erittäin hyvä ja tervetullut Tervakosken taajamarakennetta tiivistävä asumisen teko.

Hämeen ELY-keskus (10.2.2020):

Hämeen ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa Vähikkäläntien asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisältöön, mutta muistutamme että suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen sijainti valtakunnallisesti arvokkaassa rakennetussa kulttuuriympäristössä. Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastoalue muistuttaa, että Vähikkäläntie tulee osoittaa asemakaavassa katuna.

Museovirasto (14.11.2019):

Koska osa alueesta kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön, tulee kaavaa suunniteltaessa koko ajan huomioida toimintojen ja rakentamisen sopeutuminen ympäröivään maisemaan. Tätä voidaan edistää laatimalla esimerkiksi kaavaan liitettävät rakentamistapaohjeet. Museovirastolla ei ole huomautettavaa varsinaiseen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Puolustusvoimat (9.12.2019):

2. Logistiikkarykmentti puolustusvoimien alueellisena edunvalvojana ei näe estettä asemakaavamuutokseen, mutta pyytää huomioimaan ehdotuksen maalämmön rakennuskieltoalueeksi. Puolustusvoimien toiminta on turvattu myös tulevaisuudessa. Kartanontien alue on jo nykyisellään maalämmön kieltoaluetta. Rakennus- ym. töitä tehtäessä tulee huomioida alueella ja läheisyydessä mahdollisesti olevat kaapellinjat.

Janakkalan Vesi (26.11.2019):

Asumista on suunniteltu Vähikkäläntien pohjois- ja eteläpuolelle. Maasto laskee loivasti pohjoisesta etelään kohti Tervajokea. Erityisesti Vähikkäläntien ja Tervajoen välisen asumiseen aiottuun alueen maaperäolosuhteet tulee selvittää riittävän tarkasti ennen asumisen ja sitä palvelevan infran tarkempaa sijoittelua. Molemmiin puolin Vähikkäläntietä läntisimpien asuinalueiden halki kulkee vanhoja vesihuoltolinjoja (hulevesiviemäri, vesijohto). Periaatteessa uusi asutus on liitettävissä Vähikkäläntien vesihuoltolinjoihin, joista osa on tosin elinkaarensa päässä. Janakkalan Vesi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti täydennysrakentamiseen ja taajamarakenteen tiivistämiseen.

Elenia Lämpö Oy (22.11.2019):

Suunnittelualueella sijaitsee Elenia Lämpö Oy:n kaukolämpöverkosto. Verkostojen päälle ei voida rakentaa kiinteitä rakennuksia ja verkostojen sijainti pitää huomioida kaavoitusprosessissa. Elenia Lämpö Oy pyytää, että kaavoitusvaiheessa oleellisiin kohtiin verkoston osille luotaisiin kaavaan rasitemerkintä yhdyskuntaa palveleville maanalaisille johdoille.

Tukes (11.11.2019):

Tervakoski Oy:n varastoimat vaaralliset kemikaalit sijaitsevat riittävän etäisyyden päässä kaavamuu-
tosalueesta, eivätkä onnettomuuksien vaikutukset ulotu merkittävinä tehdasalueen tontin ulkopuolelle.
Myös maakaasun siirtoputkistosta (DN 500), venttiiliasemasta ja Tervakosken paineenvähennysase-
masta on riittävät etäisyydet kaavoitettavaan alueeseen.

Kanta-Hämeen pelastuslaitos (22.11.2019):

Pelastusviranomaisella ei ole huomautettavaa.

Tervakoski Oy (20.11.2019):

Paperitehtaan vaikutus kylän kehittämiseen on ollut erittäin suuri, joten RKY-alueelle ei tule kaavoittaa
minkäänlaista asuinrakentamista kulttuuriympäristön ja tasapainoisen taajama- ja julkisivukuvan säilyt-
tämiseksi. Joen ranta-alueilla tulisi taata ruukkimainen maisema ja säilyttää alue ulkoilualueena, kaa-
voittamalla ranta-alue puisto-/virkistyskäyttöön.

Yksilöidyt käyttötarkoitusehdotukset:

1. Mahdollinen asuntorakentaminen tulisi osoittaa kaavamuu-
tosalueella ainoastaan Vähikkäläntien,
tenniskenttien ja Serlachiuksentien rajaamalle alueelle täydennysrakentamisena, lähialueelle ominai-
sen rakennustyylin mukaisena. Tervakoskella on nykyiselläänkin jo paljon tonttitarjontaa, joten RKY-
alueelle asuntorakentaminen ei ole tarpeen.
2. Vähikkäläntien, Serlachiuksentien ja Kartanontien väliin jäävä alue tulee säilyttää edelleen puisto-
maisena alueena (ei koirapuistoa).
3. Vähikkäläntien, Tervajoentien ja paperitehtaan välinen kävelytiehen rajoittuva puistoalue tulisi nime-
tä Nordenswanin puistoksi, Tervakosken synnylle merkittävän paperitehtaan perustajan mukaan. Tätä
ehdotimme kunnan edustajille jo v. 2018 paperitehtaan 200-vuotisjuhlan yhteydessä. Puistoalueesta
tulisi tehdä leikkipuisto ja levähdyspaikka penkkeineen kaiken ikäisille, koska kyseisellä pyörätiellä
kulkee kaikenikäisiä asukkaita, runsaasti myös päiväkotikäisiä ja koululaisia. Tervakosken terveys-
aseman uudisrakennuksen tieltä poistetuille leikkipuistovälineille olisi tässä järkevä uusiokäyttökohde.
Puu-/pensasistutukset puiston laitamille Tervajoentien ja Vähikkäläntien suuntaisesti rajaisivat alueen
viihtyisäksi koko perheen puistoalueeksi. Paikka on näkyvällä, hyvin keskeisellä paikalla ja kävelytiet
(mukaan lukien jalankulkijoiden alkukulkutunneli) tekevät alueesta turvallisen. Keskeisen paikan etuna
(ohi kulkeva liikenne) on myös se, että näkyvyys vähentää merkittävästi puistorakenteille kohdistuvaa
mahdollista ikivallan riskiä.
4. Vähikkäläntien, Tervajoentien, Puuhamaan ja joen rajaamaa aluetta ei tule kaavoittaa asuinraken-
nuksille, sillä jo koulukeskuksen rakennuspaikkaselvityksen yhteydessä käsittääksemme todettiin, ettei
pohja sovellu ko. rakentamiseen, koska peltoalueella vesi/pohjavesi on liian korkealla. Asuinrakenta-
misen sijaan alue olisi mahdollista pitää virkistysalueena, lisäksi esim. viljelypalstoja ja ulkoilureittejä
(varsinaisen kaavamuu-
tosalueen sisäpuolella tämä alue olisi ainoa paikkavaihtoehto koirapuistolle).
5. Paras koirapuiston käyttäjä palveleva sijainti on Tervakosken Lähdekorventien urheilupuistossa,
Tammirannan puistotien ja Lähdekorventien päättyvän soratien välissä, aivan metsän reunassa pitkit-
tään metsän suuntaisesti. Jo nykyäänkin koiraharrastajat ulkoiluttavat siellä koiria. Aivan metsän reu-
naan sijoitettava koirapuisto ei veisi myöskään liikaa tilaa paikallisyhteisölle erittäin tarpeellisesta luon-
nonnurmi-jalkapallokenttä-alueesta, joka rajoittuu toisella puolella skeittiramppi-/pysäköintialueeseen.

Janakkalan Sosialidemokraatit ry (18.11.2019):

Vähikkäläntien asemaakaavalla on iso merkitys Tervakosken yhdyskuntarakenteen kannalta. Asema-
kaavan luonnoksessa esitetty maisemakuva on lähtökohdiltaan oikein hyvä. Siinä kaavalla osoitettai-
siin alueen matalaa rivitaloasumista, sekä kaava-alueen keskiosaan puistomaista ulkoilualueita ja vir-
kistysaluetta. Kaavalla pitäisi myös osoittaa Tervajoen ranta-alue "RUUKKIMAISEKSI KEVYEN LII-
KENTEEN VÄYLÄKSI" ottaen huomioon Paperitehtaan vaikutukset Tervakosken kylän kehityksessä.
Kaavassa ehdotettu koirapuisto ei sovellu kyseiselle alueelle, kun huomioidaan alueen liikenteen mää-
rä ja mahdollinen esim. koululaisten liikenne urheilualueelle. Koirapuistolle pitäisi osoittaa rauhallisem-
pi paikka nykyisen alakentän perältä, josta olisi myös luonteva kulkuyhteys valaistulle ulkoilualueelle.

Tervakosken Tenniskerho ry (18.10.2019):

Tenniskentiltä puuttuu parkkialue. Viereisen pienkerrostalon asukkaat ovat ongelmassa, kun pelaajat
parkkeeraavat autonsa heidän tontilleen. Ulkopuolinen ei voi tietää, missä tontin rajat ovat. Kuntaan
on aikanaan lähetetty suunnitelma pysäköintialueen rajauksesta kommenteille, mutta asia ei ole
edennyt. Kyseessä on kunnan alue ja tenniskerho ei voi rakentaa naapurin alueelle. Pari sora-
kuormaa, päivän konetyöt, pintamaata ja parit kannot maankaatopaikalle sekä P-alueen merkki olisivat
aiheesta aiheutuvat kustannukset.

Tervakosken Eläkkeensaajat ry (15.11.2019):

Kyseinen alue on mielestämme niin lähellä itse tehdasaluetta ja jokivartta, että siinä tulisi vaalia Ter-
vakosken kyläyhteisön säilymistä idyllisenä ja rauhallisena asuinalueena, joka sulautuisi lähialueella
sijaitsevaan asuinalueeseen, sekä huomioimalla joen antama virkistävä vaikutus. Niinpä kannatam-
mekin esitystä, jossa tulisi kyseeseen vain matala asuinrakentaminen ja joka antaisi myös tilaa virkis-

tys- ja viheralueelle. Koirapuiston paikka ei tähän kyseiseen kohtaan saanut kannatusta, vaan sille tulisi etsiä paikka, joka sijaitsee hieman kauempana vilkasliikenteisistä Vähikkälän- ja Tervajoenteistä.

4.2.3 Valmisteluvaiheen kuuleminen, kaavaluonnos

Kaavaluonnos ja -selostus pidetään nähtävänä MRL 62 ja 63 §:n tarkoituksessa xx.xx.-xx.xx.2021. Nähtävänä olosta tiedotetaan lehtikuulutuksella kunnan internetsivuilla ja kunnantalon ilmoitustaululla. Kaavan osittaisesta teknisestä/hallinnollisesta luonteesta johtuen tiedotuskirjeet lähetetään OAS:ssa rajatulle välittömän vaikutusalueen maanomistajille. Kaavaluonnoksesta pyydetään viranomaisten lausunnot ja osallisilla on mahdollisuus esittää aineistosta mielipiteensä.

4.2.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen

Kaavaehdotusaineistot pidetään nähtävänä MRL 65 § / MRA 27 §:ien tarkoituksessa xx.xx.-xx.xx.2021 kunnantalon ilmoitustaululla ja kunnan internetsivulla. Nähtävänäolosta tiedotetaan lehtikuulutuksella Janakkalan Sanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja internetsivulla. Kaavaehdotuksesta pyydetään viranomaisten lausunnot ja osallisilla on mahdollisuus jättää ehdotuksesta kirjallinen muistutuksensa

4.3 Asemakaavan tavoitteet

Kaavamutoksen kohteena oleva alue sijaitsee keskeisellä paikalla Tervakosken taajamassa ja keskustan palveluiden välittömässä läheisyydessä. Kaavamutoksen tavoitteena oli alkujaan keskeisen alueen kehittäminen ja täydennysrakentamisen osoittaminen alueelle. Tavoitteesta on luovuttu alueelle teetetyn rakennetun ympäristön selvityksen tulosten vuoksi. Vähikkäläntien molemmin puolin on myöhäiseltä keskiajalta asti säilyneitä kyläpeltoja, jotka tulee säilyttää avoimina.

Kaavamutoksella mahdollistetaan suunnittelualueen pienimuotoinen virkistyspalvelujen kehittäminen sekä palstaviljelyalueen käyttöönotto. Suunnittelun lähtökohtana on Tervakosken valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja virkistystoimintojen yhteensovittaminen avoimena säilytettävään ympäristöön. Tervajoen ranta-alueet säilytetään suunnittelualueen osalta yleisessä virkistyskäytössä sekä vuokrattavina venepaikkoina. Tervajoentien ja paperitehtaan väliselle peltoalueelle on tavoitteena osoittaa leikkipuiston paikka.

4.4 Asemakaavan suhde ylempiin kaavatasoihin

Suunnittelualueelle on ole asetettu alueellisesti kohdennettuja erityisiä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (VAT), koska alue sijoittuu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009); Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta. Asia huomioidaan asemakaavan toimintojen sijoittamisessa sekä kaavamääräyksissä. Muutoin kaavamutoksella toteutetaan VAT:n yleistavoitteita toimivan aluerakenteen, eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja hyvän elinympäristön luomiseksi.

Kaavaratkaisu ei ole voimassa olevan maakuntakaavan mukainen, jossa Vähikkäläntien pohjoispuoli on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A) ja eteläpuoli matkailupalvelujen alueeksi (RM). Tämä johtuu osaltaan maakuntakaavan tarkastelutasosta, jolloin kovin pienipiirteiset aluerajaukset eivät ole mahdollisia. Kaavamuutos edistää maakuntakaavan toteutumista lähinnä valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön sekä maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kaavamerkintöjen osalta.

Suunnittelualue on osoitettu Tervakosken yleiskaavassa puistoalueeksi (VP) sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU). Yleiskaava on kuitenkin oikeusvaikutukseton ja osin vanhentunut, jonka johdosta asemakaavaa laadittaessa otetaan huomioon, mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään (MRL 39 §). Asemakaava-aineistoon sisällytetään yleiskaavallinen tarkastelu vaikutusten arvioinnin tueksi.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

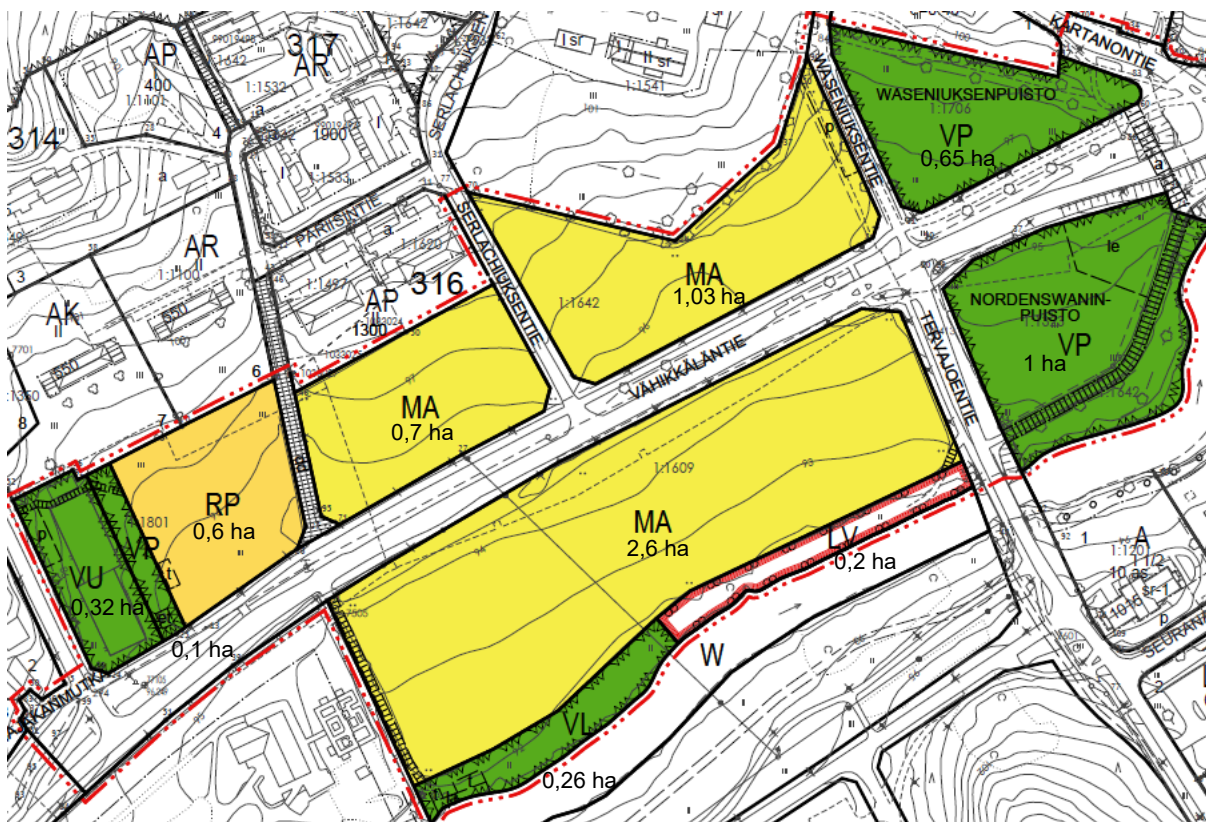
Asemakaavan muutos koskee virkistysalueita (VL, VP, VU), maatalousaluetta (MT), venevalkama-aluetta (LV), katualueita, pysäköintialuetta (LP) ja yleisen tien alueita (LYT).

Asemakaavan muutoksella muodostuu virkistysalueita (VL, VP, VU), palstaviljelyalue (RP), venevalkama-alue (LV), maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA) ja katualueita.

5.1.1 Mitoitus

Kaavamuutosalueen pinta-ala on n. 12 ha. Kaava-alueelle sijoittuu voimassa olevassa kaavassa laajahko pysäköintialue Waseniuksenpuiston (LP) pohjoisosaan – alue korvataan tienvarsipysäköinnillä (p). Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU) pienenee nykyisen tenniskenttäalueen mukaiseksi – alueelle

osoitetaan puistoa (VP) sekä viljelypalstojen aluetta (RP). Tervajoen ja paperitehtaan välinen kulmaus osoitetaan puistoalueeksi, ja em. alueiden väliset avoimet alueet arvokkaiksi peltoalueiksi (MA).

Kuva 28. Ote asemakaavaluonnoksesta. Alueiden likimääräiset pinta-alat on esitetty kartalla.

Kaavan mitoitustiedot on esitetty tarkemmin asemakaavoituksen seurantalomakkeessa, joka on kaavaselostuksen liitteenä (ehdotusvaiheessa).

5.2 Aluevaraukset

Puistoalueet (VP)

Kaavamuuutosalueen itäosan kolmion malliset alueet Vähikkäläntien molemmiin puolin osoitetaan puistoalueiksi sekä nimetään Waseniuksenpuistoksi ja Nordenswaninpuistoksi. Jälkimmäiselle on osoitettu kaavaan ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa (le). Alueelle on tarkoitus rakentaa leikkipuisto, jota koskevat kaavan yleismääräykset: Uudisrakennusten, rakennelmien ja rakenteiden materiaalit, väriyty, korkeusasema ja muoto tulee valita siten, että ne sopeutuvat lähiympäristöön ja alueen rakennuskantaan.

Lisäksi kaavamuuutosalueelle on osoitettu yksi pieni VP-alue länsiosaan, tenniskentän itäpuolelle. Alueelle sijoittuu olemassa oleva muuntamorakennus (et). Hieman puustoisempi alue jää rajaamaan tenniskenttäaluetta ja itäpuolen palstaviljelyaluetta toisistaan, ja VP-alueen poikki voi järjestää sopivat kulkuyhteydet palstaviljelyalueelle. VP-alueiden pinta-ala on yhteensä 1,7396 ha.

Lähivirkistysalue (VL)

Kaavamuuutosalueen lounaisosaan sijoittuu yksi VL-alue (0,2613 ha). Alueen länsireunassa sijaitsee vanha tiilinen pumppamorakennus (t), jonka voisi kunnostaa esimerkiksi pukukopiksi viereiselle mahdolliselle laituri-alueelle (la). Lisäksi alueelle on osoitettu pieni ohjeellinen talousrakennusten (t) rakennusala esim. huvimajaa tai vastaavaa yleistä virkistys-/retkipaikkaa varten. Alueelle on osoitettu kaavaan jalankulkuyhteys pohjoista pellon reunaa pitkin ja tarkoituksena on, että polkua voisi jatkaa Tervajoen rantaa pitkin Tervajoentielle.

Urheilu- ja virkistyspalvelualue (VU)

Tenniskenttäalueeksi vuokrattu maa-ala on osoitettu kaavamuuotoksessa VU-alueeksi, jonka pinta-ala on 0,3183 ha. Alueella sijaitsee kenttien huoltorakennus talousrakennusten rakennusosalalla (t). Alueen luoteisosaan, Martintien suuntaisesti, on osoitettu pysäköimispaikka (p). Autopaikat voivat palvella sekä tenniskentän että palstaviljelyalueen käyttäjiä. Kenttien pohjoispuolitse voidaan järjestää kulkuyhteys itäpuoliselle puistoalueelle ja palstaviljelyyn.

Siirtolapuutarha-/palstaviljelyalue (RP)

RP-alue on osoitettu kaavamuutosalueen länsiosaan, tenniskenttäalueen itäpuolelle. Alueelle on osoitettu ohjeellinen talousrakennusten (t) rakennusala esim. alueen yhteistä taukotilakatosta tai välinevarastoa varten.

Venesatama/venevalkama (LV)

Tervajoen rannassa sijaitsee vuokrattavia venepaikkoja. LV-alueen laajuus on kaavassa 0,2127 ha. Ranta-alueen käytettävyyden kannalta olisi järkevää jatkaa kävelypolkua Tervajoentieltä Tervajoen rantaa pitkin ja pellon länsilaitaa kohti Vähikkäläntietä.

Maisemallisesti arvokas peltoalue (MA)

Kaava-alueen keskeisimmät ja laajimmat peltoalueet on osoitettu kaavamuutoksessa maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi (MA) alueelle laaditun rakennetun ympäristön selvityksen mukaisesti. Vähikkäläntien eteläpuolen laajimmalle MA-alueelle on osoitettu molempiin päihin jalankululle varatut alueen osat. Waseniuksentien varteen on osoitettu MA-alueelle pysäköimisaluetta tien varteen. Voimassa olevan kaavan mukainen pysäköintialue sijaitsee keskellä Waseniuksenpuistoa, eikä se ole tarkoituksenmukainen paikka pysäköinnille. MA-alueen reunan pysäköintipaikat soveltuvat maisemaan luontevammin ja siitä on lyhyt matka puiston tapahtumiin tai Vähikkäläntien toisen puolen leikkipuistoon alikulkua pitkin. MA-alueiden yhteispinta-ala on n. 4,3 ha.

Katualueet

Suunnittelualueen lävitse kulkee itä-länsisuuntaisesti Vähikkäläntie (2874), jatkuen itäosastaan koillisen suuntaan Tervakoskentienä (2896). Tervakoskentiestä haarautuu ennen Tervajokea Rajapirtintie kohti luodetta, muuttuen pian Kirkkotieksi (2875). Taajaman sisäiset liikennealueet tulee muuttaa kaavallisesti maantiestä kaduiksi (MRL 86 a §). Suunnittelualue sisältää n. 1,5 km voimassa olevan asemakaavan mukaista yleisen tien aluetta, joka osoitetaan asemakaavan muutoksella katualueeksi. Katualueiden pinta-ala on kaavamuutoksessa yhteensä n. 4,5 ha. Kaavamuutosalue on rajattu siten, että kaava-alue päättyy itä- ja pohjoisosiin joihin aiemmin katualueiksi kaavoitettiin alueisiin.

5.3 Yleiskaavan sisältövaatimusten huomioinnottaminen

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan, jos asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin otettava huomioon myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään. Sisältövaatimukset koskevat seuraavia aihealueita:

1. Yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys.
2. Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö.
3. Asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus.
4. Mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla.
5. Mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.
6. Kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset.
7. Ympäristöhaittojen vähentäminen.
8. Rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen.
9. Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Kaavamuutosalue sijoittuu yhdyskuntarakenteen ja liikenteen kannalta keskeiselle paikalle Tervakosken taajamassa (Kuva 29). Alue ei edellytä merkittävien uusien liikenneväylien rakentamista, vain jalankulun ”poluston” kehittämistä. Alueelle on hyvät yhteydet niin autolla kuin kevyemmällä kulkuvälineillä. Myös joukkoliikenne on vieressä.

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan suunnittelualueen pienimuotoinen virkistyspalvelujen kehittäminen sekä palstaviljelyalueen käyttöönotto. Suunnittelun lähtökohtana on Tervakosken valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja virkistystoimintojen yhteensovittaminen avoimena säilytettävään ympäristöön. Tervajoen ranta-alueet säilytetään suunnittelualueen osalta yleisessä virkistyskäytössä sekä vuokrattavina venepaikkoina. Tervajoentien ja paperitehtaan väliselle peltoalueelle on tavoitteena osoittaa leikkipuiston paikka. Alue jakautuu hoidetumpaan puistoiseen vyöhykkeeseen itäosassa ja toiminnallisempaan virkistysalueeseen lännessä. Väliin jää avoimena säilytettävät kyläpellot. Virkistyspalveluita on mahdollista kehittää puistoalueiden lisäksi Tervajoen rannan lähivirkistysalueelle. Ranta-alueet jäävät kaikkien käyttöön.

Kaava-alue sijoittuu pääosin valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009); Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta. Uudisrakennusten, rakennelmien ja rakenteiden materiaalit, väritys, korkeusasema ja muoto tulee valita siten, että ne sopeutuvat lähiympäristöön ja alueen rakennuskantaan. Kaavamuutoksen mahdollistama uudisrakentaminen on lähinnä rakenteita ja rakennelmia tai katoksia, joista yksikään ei sijoitu avoimen maiseman kannalta keskeiselle paikalle.

Kaavamuutosalueella tai välittömässä lähiympäristössä ei tiedetä sijaitsevan kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kyläpellon alueella on kuitenkin potentiaalia irtolöydöille. Alueella ei tehdä arkeologista inventointia, koska rakennuskannan täydennysrakentamisen tavoitteista on luovuttu. Suunnittelualue säilytetään avoimena ja pääosin nykykäytön mukaisena.

Kuva 29. Kaava-alueen sijoittuminen suhteessa Tervakosken taajaman palveluihin ja kevyenliikenteen kulkuyhteyksiin.

5.4 Asemakaavamerkinnot ja -määräykset

Puisto.

Lähivirkistysalue.

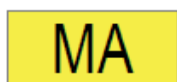
Urheilu- ja virkistyspalvelualue.

Siirtolapuutarha-/palstaviljelyalue.

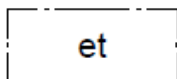

Venesatama/venevalkama.

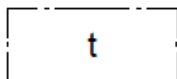

Maisemallisesti arvokas peltoalue.

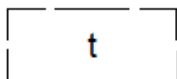
VÄHIKKÄLÄNTIE Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

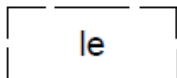
Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen rakennusala.

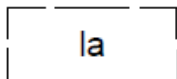
Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.

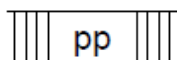
Ohjeellinen talousrakennusten rakennusala.

Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

Ohjeellinen laituri- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

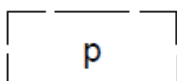
Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.

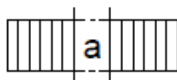
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.

Ohjeellinen yleiselle jalankululle varattu alueen osa.

Ohjeellinen pysäköimispaikka.

Kadun tai liikennealueen allittava kevyen liikenteen yhteys.

ASEMAKAAVAMÄÄRÄYKSET:

Alue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009); Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta. Uudisrakennusten, rakennelmien ja rakenteluiden materiaalit, väri, korkeusasema ja muoto tulee valita siten, että ne sopeutuvat lähiympäristöön ja alueen rakennuskantaan.

6 ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET

6.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja taajamakuvaan

Kaava-alue sijoittuu pääosin valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009); Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta sekä lisäksi maakunnallisesti arvokkaaseen paperitehtaan ympäristöön. Uudisrakennusten, rakennelmien ja rakenteiden materiaalit, värit, korkeusasema ja muoto tulee valita siten, että ne sopeutuvat lähiympäristöön ja alueen rakennuskantaan. Kaavam muutoksen mahdollistama uudisrakentaminen on lähinnä rakenteita ja rakennelmia tai katoksia, joista yksikään ei sijoitu avoimen maiseman kannalta keskeiselle paikalle.

Kaavam muutosalueella tai välittömässä lähiympäristössä ei tiedetä sijaitsevan kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kyläpellon alueella on kuitenkin potentiaalia irtolöydöille. Alueella ei tehdä arkeologista inventointia, koska rakennuskannan täydennysrakentamisen tavoitteista on luovuttu. Suunnittelualue säilytetään avoimena ja pääosin nykykäytön mukaisena.

Kaavam muutoksella mahdollistetaan suunnittelualueen pienimuotoinen virkistyspalvelujen kehittäminen sekä palstaviljelyalueen käyttöönotto. Suunnittelun lähtökohtana on Tervakosken valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja virkistystoimintojen yhteensovittaminen avoimena säilytettävään ympäristöön. Tervajoen ranta-alueet säilytetään suunnittelualueen osalta yleisessä virkistyskäytössä sekä vuokrattavina venepaikkoina. Tervajoentien ja paperitehtaan väliselle peltoalueelle on tavoitteena osoittaa leikkipuiston paikka. Alue jakautuu hoidetumpaan puistoiseen vyöhykkeeseen itäosassa ja toiminnallisempaan virkistysalueeseen lännessä. Väliin jää avoimena säilytettävät kyläpellot. Virkistyspalveluita on mahdollista kehittää puistoalueiden lisäksi Tervajoen rannan lähivirkistysalueelle. Ranta-alueet jäävät kaikkien käyttöön. Asemakaavam muutoksen arvioidaan säilyttävän alueen arvokkaat rakennetun ympäristön arvot.

Kaava-alue sisältää n. 1,5 km voimassa olevan asemakaavan mukaista yleisen tien aluetta, joka osoitetaan asemakaavan muutoksella katualueeksi. Kaavam muutosalue on rajattu siten, että kaava-alue päättyy itä- ja pohjoisosiltaan jo aiemmin katualueiksi kaavoitettuihin alueisiin. Asemakaavan muutos on tiealueiden osalta luonteeltaan hallinnollinen, eikä aiheuta muita muutoksia tai vaikutuksia alueella tai sen lähiympäristössä. Kaavam muutos ei mahdollista esim. uutta rakentamista tai ajoneuvoliittymiä nykyisin liikennealueeksi kaavoitetuilla alueilla maantien tiealueen ulkopuolelle, joten kaduksi muuttamisella ei ole vaikutusta naapurustoon.

6.2 Vaikutukset luonnonympäristöön ja maisemaan

Kaava-alue on nykyisin pääosin peltoa ja niittyä. Luonnontilaisempaa puustoa sijaitsee tenniskenttien vieressä sekä Tervajoen rannassa. Alueen itäosassa on puistomaisempaa ja hoidetumpaa aluetta. Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse toteutettuja luonnonsuojelu- tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita. Alueelta ei tunneta luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppiä tai muita sellaisia merkittäviä luontoarvoja, joilla olisi vaikutusta asemakaavoitukseen.

Kaava-alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Alueen topografia on melko tasaista. Maisema on pääosin avointa ja sitä hallitsevat peltoaukeat. Ympäröivät alueet ovat rakentuneita. Paperitehdas erottuu varsinkin kaukomaisemassa korkeiden rakennusten ja piippujensa ansiosta. Alue säilytetään avoimena ja pääosin nykykäytön mukaisena. Kaavam muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta alueen tai lähistön luonnonarvoihin tai ympäristön tilaan.

6.3 Taloudelliset vaikutukset

Kaavam muutoksella mahdollistetaan alueen pienimuotoinen virkistyspalvelujen kehittäminen sekä palstaviljelyalueen käyttöönotto. Suunnittelun lähtökohtana on Tervakosken valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja virkistystoimintojen yhteensovittaminen avoimena säilytettävään ympäristöön. Tervajoen ranta-alueet säilytetään yleisessä virkistyskäytössä sekä vuokrattavina venepaikkoina. Rannan kävelykulkuyhteyksiä ja sitä kautta myös virkistysarvoa voidaan parantaa poluston teolla kunnan resurssien mukaan. Tervajoentien ja paperitehtaan väliselle peltoalueelle on osoitettu kaavam muutoksella leikkipuiston paikka, jolla korvataan terveysaseman uudisrakennuksen tieltä poistettu leikkipuisto. Kaavam muutoksella arvioidaan olevan melko pieni vaikutus lähikiinteistöjen arvoon, vaikkakin maisemakuva uudistuu ja virkistyspalvelut paranevat.

Tiealueiden kaduksi muuttaminen ei sinällään itsessään vaikuta kunnan talouteen. Sen sijaan asemakaavam muutoksen mahdollistamalla kadunpitopäätöksellä on myöhemmässä vaiheessa vaikutuksia. Kadunpitopäätös siirtää alueiden hallinnan ja kadunpitovelvollisuuden kunnalle, joka aiheuttaa kustan-

nuksia ylläpidon muodossa. Tavoitteena on löytää ELY-keskuksen kanssa yhteinen näkemys siitä, mitkä ovat ne maantieteosuudet, jotka olisi ensisijaista muuttaa kaduksi. Kadunpito päätökset tehdään vaiheittain ja vaiheistuksesta sovitaan ELY-keskuksen kanssa. Toisaalta kadunpito päätös antaa kunnalle mahdollisuuden tehokkaampaan taajama-alueen tiealueiden ylläpitoon, kunnostukseen ja kehittämiseen sekä etenkin keskustaliikenteen sujuvampiin järjestelyihin. Asemakaavan muutos ei aiheuta naapurimaanomistajille tai muille oikeuden haltijoille kohtuutonta haittaa.

6.4 Sosiaaliset vaikutukset

Kaavamuuotos on enimmäkseen nykytilanteen toteava ja mahdollistaa alueen pienimuotoisen virkistyspalvelujen kehittämisen sekä palstaviljelyalueen käyttöönoton. Lisääntyvillä ja monipuolistuvilla virkistyspalveluilla on positiivinen sosiaalinen vaikutus. Asemakaavan muutos on tiealueiden osalta luonteeltaan hallinnollinen, eikä aiheuta muita muutoksia tai vaikutuksia alueella tai sen lähiympäristössä.

7 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavan mahdollistama kehittäminen ja toiminnot voidaan toteuttaa kaavan voimaan tulon jälkeen. Asemakaavan toteutumista seurataan lupamenettelyjen yhteydessä.

Janakkalassa 11.12.2020

Piia Tuokko
Maankäyttöpäällikkö
Janakkalan kunta

MUISTIO

24.7.2020

TERVAKOSKEN TEOLLISUUSALUEEN JA KYLÄPELLON KATSELMUS

PAIKKA: Vähikkäläntie, Tervakoski

AIKA: 15.7.2020 klo.13.00-15.30

PAIKALLA: rakennustutkija Laura Vikman (Hämeenlinnan kaupunginmuseo) ja arkeologi Heli Etu-Sihvola (Hämeenlinnan kaupunginmuseo).

Janakkalan kunta on laatimassa kaavamuutosta Tervakosken Vähikkäläntien alueelle. Alue sijaitsee Tervakosken keskustan läheisyydessä Vähikkäläntien molemmin puolin rajautuen Tervajokeen. Suunnittelualue rajautuu pohjoisreunoiltaan olemassa olevaan asutukseen sekä länsireunoiltaan kesähuvipuisto Puuhamaahaan. Nykyisin alue käsittää viljelykäytössä olevaa peltoa, niittyä, katualueita sekä kaksi tenniskenttää. Kaavan tarkoituksena on alueen kehittäminen ja mahdollinen täydennysrakentaminen. Tervakoski paperitehtaan tehdaskylä ja kyläpelto – rakennetun ympäristön selvityksen on tehnyt Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy 1.7.2020. Hämeenlinnan kaupunginmuseo teki alueelle katselmuksen, jossa pyrittiin arvioimaan kyläpellolle sijoittuvan mahdollisen uudisrakentamisen vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja alueen arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Alue sijaitsee Tervakosken paperitehtaan yhdyskunnan valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä (Valtioneuvoston päätös 22.12.2009). Tervakoski oli jo keskiajalla tärkeä myllypaikka, vanhimmat kirjalliset lähteet myllyistä ovat vuodelta 1490 ja vuoden 1633 myllyluettelon perusteella Tervakoski kuului Hämeen suurimpiin myllyihin. Alueelle perustettiin sahalaitos 1780. Kartanon perustaja Johan Nordenswan yhdisti Hovilan ratsutilan ja Talolan rälssutilan yhdeksi tilaksi vuonna 1799. Kartanon päärakennus rakennettiin joelta ja järveltä nousevan peltorinteen yläpuolelle 1802. Kartanon myöhempi omistaja kamarineuvos G.G. Nordenswan perusti kosken varrelle paperitehtaan 1818. Myöhemmin tehdas omisti kartanon ja tehdas jatkoi laajojen maa-alueiden maatalouden harjoittamista. Paperitehtaan ympärille on rakentunut yhdyskunta, johon liittyvät eri aikakausien työväen asuinalueet, kirkko, koulu, tenniskentät ja seurantalo. Nykyisin Tervakosken paperitehdas on vanhin Suomessa toimivista paperitehtaista.

Kyläpelto on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, jolloin alueelle kohdistuvat muutokset tulee sopeuttaa kulttuuriympäristön ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt edustavat maamme kehitysvaiheita ja alueita tulee kehittää niiden arvoja vahvistavalla ja niihin sopeutuvalla tavalla. Peltoalue on Tervakosken keskiaikaisen kylän peltoalue, joka on myöhemmin kuulunut kartanoon ja sittemmin paperitehtaalle. Rakennetun ympäristön selvityksessä (Heiskanen & Luoto Oy 1.7.2020) on esitetty peltoalueen kulttuurihistorialliset arvot, jotka liittyvät kartanon ja tehdasalueen historiaan sekä kylän viljelymaisemaan.

Historiallisesti kerroksellisessa maisemassa on viitteitä vanhasta viljelysmaisemasta, keskiaikaisesta tielinjauksesta, hämäläisestä kartanokulttuurista (rakennukset, puukujat) sekä maamme teollistumisesta 1800-luvulta alkaen. Nuoremman kerrostuman alueelle tuo taloudellisen nousukauden mukanaan tuoma kesähuvipuisto Puuhamaa, joka rakennettiin paperitehtaan sahan alueelle vuonna 1983. Tervakosken kulttuuriympäristön erityispiirteet ja kyläkuva tulisi turvata kaavoituksessa. Museo pitääkin erittäin tärkeänä, ettei RKY aluerajauksen sisäpuolelle jääviin peltoalueisiin osoiteta uudisrakentamista.

Suunnittelualueelta ei tunneta tällä hetkellä (24.7.2020) muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta niiden olemassaololle on potentiaalia. Tervakosken tehtaan pellolta on löydetty kiviesine, jonka tarkka löytöpaikka on epäselvä (Tervakosken tehdasalue, muinaisjäänösrekisteritunnus 1000039005; <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000039005>). Kyläpellon alue sijaitsee vähintään keskiajalta periytyvän asutuksen läheisyydessä ja tulisi inventoida mahdollisen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Kiinnostavana maisemallisena elementtinä suunnittelualueen länsireunassa sijaitsee siirtolohkare, jossa on todennäköisesti maanmittaukseen liittyviä hakkauksia. Kiven huipulla on kairareikä ja kuopanteita, joiden ikää ei pysty tarkemmin määrittelemään. Museon tiedossa ei tällä hetkellä ole tarkempaa tietoa siitä, onko kivi toiminut rajamerkinä tai liittyykö siihen erityistä perimätietoa.

Uudisrakentaminen muuttaisi olennaisesti vanhaa viljelysmaisemaa, joka heikentää alueen kulttuurihistoriallisia arvoja. Museo pitää tärkeänä, että alueelle osoitetaan toimintoja, jotka eivät vaadi suuria maankäytön muutoksia. Museo muistuttaa, että alueella tapahtuva maankäytön muutos edellyttää arkeologista inventointia.

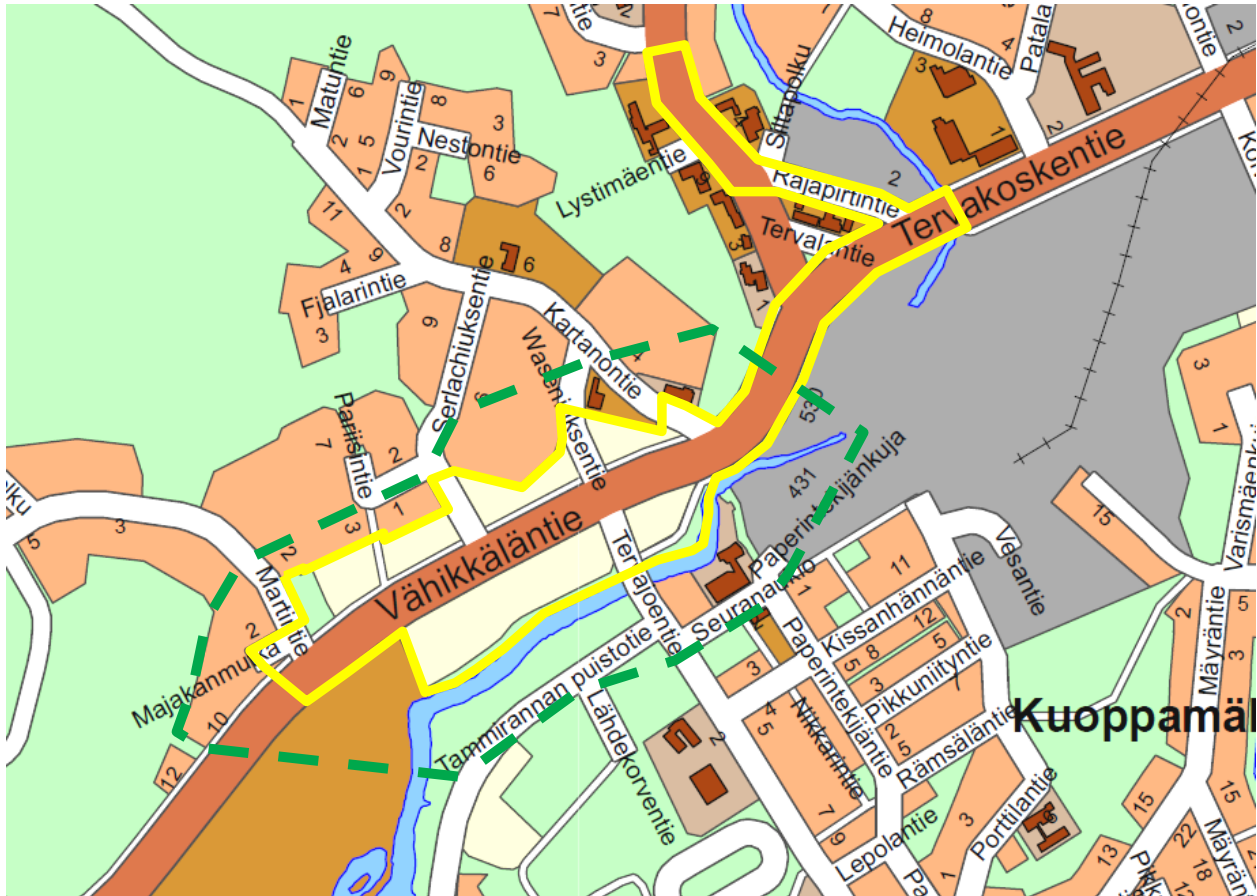
Lisätietoja: kulttuuriymparisto@hameenlinna.fi

Janakkalan kunta • Tervakoski

Asemakaavan muutos, Vähikkäläntie
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

16.9.2019, 11.12.2020

D:no 310/2019

Suunnittelualue rajattu opaskartalle likimääräisesti keltaisella viivalla ja vaikutusalue vihreällä katkoviivalla.

SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI

Alue sijaitsee Tervakosken keskustan läheisyydessä Vähikkäläntien molemmin puolin rajautuen Tervajokeen. Alueen itäpäästä on matkaa Tervakosken keskustan palveluihin vain muutamia satoja metrejä. Alue rajautuu pohjoisreunoiltaan olemassa olevaan asutukseen sekä länsireunoiltaan Puuhamaahan. Alue käsittää nykyisin lähinnä viljelykäytössä olevaa peltoa, niittyä, katualueita, tenniskenttien alueen sekä yleisten teiden alueita. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 12 ha. Alue sisältää n. 1,5 km voimassa olevan asemakaavan mukaista yleisen tien aluetta, joka osoitetaan asemakaavan muutoksella katualueeksi.

KAAVAMUUTOKSEN TARVE JA TAVOITTEET

Kaavamuutoksen kohteena oleva alue sijaitsee keskeisellä paikalla Tervakosken taajamassa ja keskustan palveluiden välittömässä läheisyydessä. Kaavamuutoksen tavoitteena oli alkujaan keskeisen alueen kehittäminen ja täydennysrakentamisen osoittaminen alueelle. Tavoitteesta on luovuttu alueelle teetetyn rakennetun ympäristön selvityksen tulosten vuoksi. Vähikkäläntien molemmin puolin on myöhäiseltä keskiajalta asti säilyneitä kyläpeltoja, jotka tulee säilyttää avoimina.

Kunta järjesti alkusyksystä 2018 kyselyn, jossa kysyttiin, mitä kuntalaiset mieluiten näkisivät tulevaisuudessa suunnittelun kohteena olevalla alueella. Kyselyyn saatiin 136 vastausta. Pääosassa vastauksista toivottiin virkistysalueiden, toiminnallisten rakenteiden ja puistojen osoittamista alueelle. Vastaajista 32 ehdotti alueelle ainakin osittain rakentamista – etupäässä matalaa asuntorakentamista, joka sopeutuisi hyvin ympäristöön. Lisäksi ehdotettiin kaupallisia palveluita sekä koulun rakentamista

alueelle. Vastaajista 19 oli ehdottomasti rakennusten rakentamista vastaan. Peräti 44 vastaajaa ehdotti koirapuiston rakentamista alueelle. Erityisesti ranta-alue haluttiin säilytettävän yleisessä käytössä. 19 vastaajaa ehdotti alueelle nuorison oleskelupaikkaa ja leikkipuistoesitys oli 11 palautteessa. Siirtolapuutarhan tai palstaviljelyalueen perustamista ehdotti 9 vastaajaa.

Lisäksi aluetta koskien on tehty valtuustoaloite 12.9.2016 koskien viljelypalstojen perustamista Tervakoskelle. Aloitteen mukaan viljelypalstojen mahdollinen paikka voisi olla Tervajoentien ja paperitehtaan välinen hoitamaton peltoalue.

Alueen kaavamutosta on lähdetty valmistelemaan valtuustoaloitteen ja kyselyn tulosten perusteella. Kaavamutoksella mahdollistetaan suunnittelualueen pienimuotoinen virkistyspalvelujen kehittäminen sekä palstaviljelyalueen käyttöönotto. Suunnittelun lähtökohtana on Tervakosken valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilyttäminen ja virkistystoimintojen yhteensovittaminen avoimena säilytettävään ympäristöön. Tervajoen ranta-alueet säilytetään suunnittelualueen osalta yleisessä virkistyskäytössä sekä vuokrattavina venepaikkoina.

Kaavamutosalue etelästä päin kuvattuna.

ALUEEN RAKENNETTU YMPÄRISTÖ, NYKYTILANNE

Noin 4200 asukkaan Tervakoski on toinen Janakkalan päätaajamista. Tervakoski on vuosien saatossa rakentunut Suomen vanhimman edelleen toimivan paperitehtaan Tervakoski Oy:n ympärille. Tervakoskelta löytyvät kaikki kunnalliset ja kaupalliset peruspalvelut. Suunnittelualueella ei sijaitse nykyisin rakennuskantaa. Alue käsittää pääasiassa peltoa, niittyä, puistoa ja katualueita.

Tervakosken taajama on kehittynyt suunnittelualueen pohjoispuoleisen kartanon sekä itäpuoleisen paperitehtaan ympärille. Tehdas harjoitti laajaa asuin- ja julkista rakennustoimintaa 1800-luvulta aina 1960-luvulle saakka. Valtaosa suunnittelualueesta kuuluukin Tervakosken paperitehdas ja yhdyskunta -nimiseen valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohteeseen. RKY-alueen kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia ei sijaitse alueella, vaan ne sijoittuvat lähiympäristöön. Suunnittelualueesta RKY-alueeseen kuuluu koko Vähikkäläntien eteläpuoli sekä pohjoispuoli Serlachiuksentien itäpuoleisilta osin.

Suunnittelualueella ei sijaitse Janakkalan rakennusinventoinnin kohteita. Sen sijaan

RKY-alueen rajausta sinisellä rasteroinnilla (Museovirasto).

alueen lähiympäristössä sijaitsee monia inventoinnin kohteita, kuten Tervakosken kartano, kartanon viereinen virkailijaklubi, paperitehtaan kokonaisuus, alueen pohjoispuolelle sijoittuva Pariisin rakennusryhmä ja Tervajoen eteläpuoleinen seuratalo.

Suunnittelualueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäänöksiä (Museoviraston muinaisjäänösrekisteri, 15.9.2019).

ALUEEN LUONNONYMPÄRISTÖ

Suunnittelualue on nykyisin pääosin peltoa ja niittyä. Puustoa sijaitsee tenniskenttien vieressä, Waseniuksentien ja Kartanotien välisellä puistoalueella sekä joen rannassa. Alue sisältää n. 500 m Tervajoen rantaa, jossa kasvaa paikoitellen harvaa lehtipuustoa ja heinikkoa. Alasjärvestä kohti Kernaalanjärveä virtaava Tervajoki on suunnittelualueen kohdalla n. 20–25 m leveä. Joki on padottu suunnittelualueen itäpuolelta paperitehtaan kohdalla. Suunnittelualueella ei esiinny luonnontilaista ympäristöä, vaan se on ihmistoiminnan monin tavoin muovaamaa.

Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse toteutettuja luonnonsuojelu- tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita. Alueelta ei myöskään tunneta luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppisiä tai muita sellaisia merkittäviä luontoarvoja, joilla olisi vaikutusta asemakaavan muutokseen. Suunnittelualue ei sijaitse pohjavesialueiden lähellä.

SUUNNITTELUTILANNE

VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET (VAT)

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioonottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

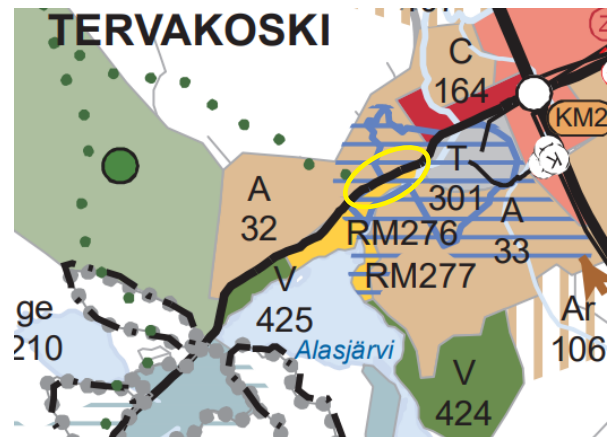
Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto.

MAAKUNTAKAAVOITUS

Alueella on voimassa Kanta-Hämeen maakunta-kaava 2040, joka on 12.9.2019 kuulutettu tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Vähikkäläntien pohjoispuoli on osoitettu maakunta-kaavassa taajamatoimintojen alueeksi (A) ja eteläpuoli matkailupalvelujen alueeksi (RM). Osalle alueesta on osoitettu valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja loppuosalle alueesta maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

RAKENNEMALLI 2030+

Vuonna 2010 hyväksytty Janakkalan maankäytön rakennemalli on ohjeena erityisesti yleispiirteiselle kaavoitukselle ja se kuvastaa kunnan pitkän aikavälin maankäyttöstrategiaa. Sillä kytketään väestön muutostekijät, elinkeinopolitiikka sekä aluetalous maankäyttöön ja sen kehittämiseen. Vähikkäläntien pohjoispuoli on osoitettu rakennemallissa asuntoalueena. Tien eteläpuolella ei ole aluevarauksia.

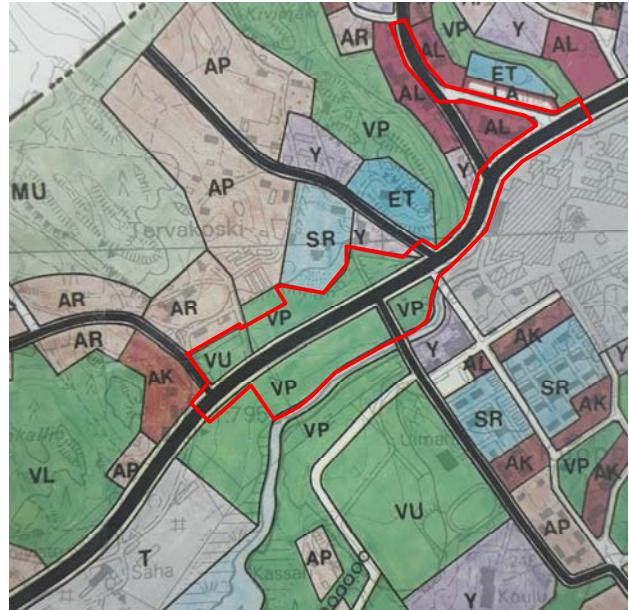

YLEISKAAVA

Tervakosken yleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 24.8.1981. Yleiskaava on osin vanhentunut, eikä se ole oikeusvaikutteinen. Kaavamutoksen kohteena oleva alue on osoitettu yleiskaavassa puistoalueeksi (VP) sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU).

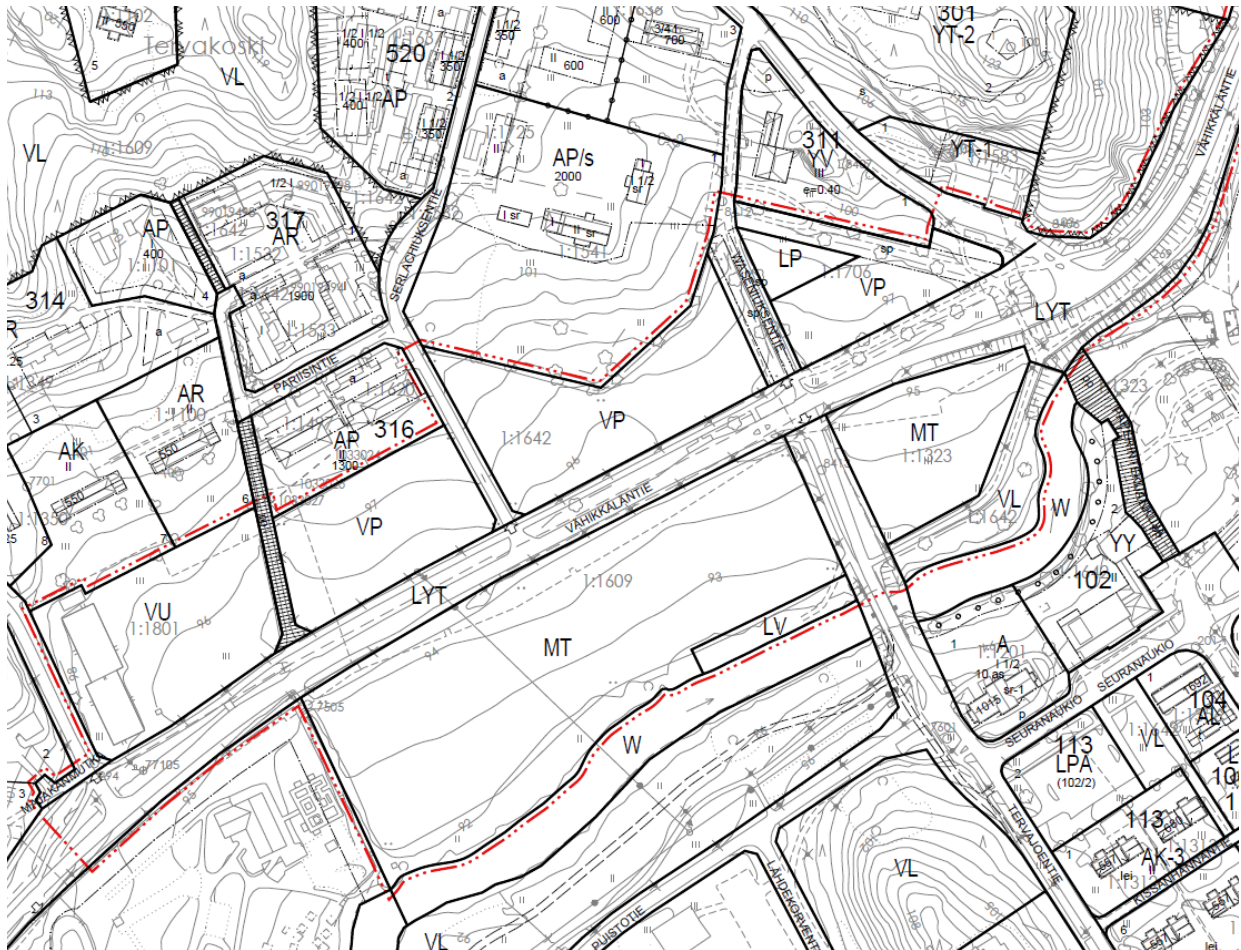
Yleiskaavan sisältövaatimuksien huomioon ottaminen

Kun alueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, tulee MRL 54 § 4 mom:n mukaan asemakaavaa laadittaessa ottaa huomioon, mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään (MRL 39 §). Asemakaava-aineistoon sisällytetään yleiskaavallinen tarkastelu vaikutusten arvioinnin tueksi.

ASEMAKAAVA

Suunnittelualueella on voimassa 17.11.1983, 6.3.1987, 19.2.1990, 16.6.1994 ja 23.5.2000 vahvistetut asemakaavat. Voimassa olevien asemakaavojen yhdistelmässä Vähikkäläntien pohjoispuoli on osoitettu pääasiassa puistona (VP), urheilu- ja virkistyspalvelujen alueena (VU) sekä katualueena. Pariisintielle johtaa jalankululle ja pyöräilylle varattu väylä. Vähikkäläntien eteläpuoli on osoitettu pääasiassa maatalousalueena (MT). Tervajoen rantaan on osoitettu lähivirkistysaluetta (VL) ja venevalkama-alue (LV). Vähikkäläntie on osoitettu yleisen tien alueena (LYT), samoin alapuolisen kuvan itäpuolelle jäävät ja kaava-alueeseen kuuluvat Tervakoskentie, Rajapirtintie ja Kirkkotie.

Ote asemakaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen rajaus punaisella katkoviivalla.

OLEMASSA OLEVA SELVITYSAINEISTO

Kaavamutosta varten on teetetty rakennettavuusselvitys sekä rakennetun ympäristön selvitys. Muutoin tukeudutaan olemassa oleviin selvityksiin.

- Museovirasto; Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY-inventointi 2009)
- Rakennettu Häme – Maakunnallisesti arvokas rakennusperintö. Hämeen liitto 2003.
- Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Hämeen liitto 2019.
- Rakennusinventointi – Janakkala. Hämeen ympäristökeskuksen moniste 92/2005. Teija Ahola 2005.
- Museovirasto; Muinaisjäännösrekisteri.
- Ympäristöhallinnon Avoin tieto -palvelu
- Ympäristöministeriö: Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-aluetyöryhmän mietintö 1993.
- Hämeen valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2011. Ehdotus Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Hämeen ELY-keskus, Koski, K. 2011.
- Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2016. Hämeen liiton julkaisu. Koski, K. & Hirvonen, A. 2016.
- Janakkalan taajamien luontokohteet. Lammi, E., Ratia, A. & Kanta-Hämeen Lintutieteellinen Yhdistys. Janakkalan kunta 2001.
- Janakkalan historia. Janakkalan kunta, 1976.
- Janakkalan historia 1866-2014. Pääradan ja kolmostien kunta. J. Peltola, Janakkalan kunta, 2015.
- Vanhan teollisuusympäristön maankäyttö- ja rakentamistutkimus. M. Alanko & S. Mäkinen, Tampereen teknillinen korkeakoulu Arkkitehtuurin osasto 1980.
- Tervakosken paperitehtaan historia 1818–2018. Henrik Tala 2018.
- Palanen Tervakosken kulttuurihistoriaa, Tervakosken paperitehtaan historiaa. Vilho Annala.
- Tervakoski Osakeyhtiö 1818–1968. Olle Liljelund.
- Rakennettavuusselvitys, 8.4.2020. Maavakio Oy.
- Tervakosken paperitehtaan tehdaskylä ja kyläpelto. Rakennetun ympäristön selvitys. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, 1.7.2020.

OSALLISET

Osallisia ovat kaikki, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa: maanomistajat, yrittäjät ja asukkaat. Etusivun sijaintikarttaan on rajattu välitön vaikutusalue.

- Vaikutusalueen asukkaat ja maanomistajat
- Hämeen liitto
- Hämeen ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus (liikenne)
- Hämeenlinnan kaupunginmuseo
- Janakkalan Vesi
- Elenia Oy
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Kanta-Hämeen pelastuslaitos
- Tervakosken tenniskerho ry

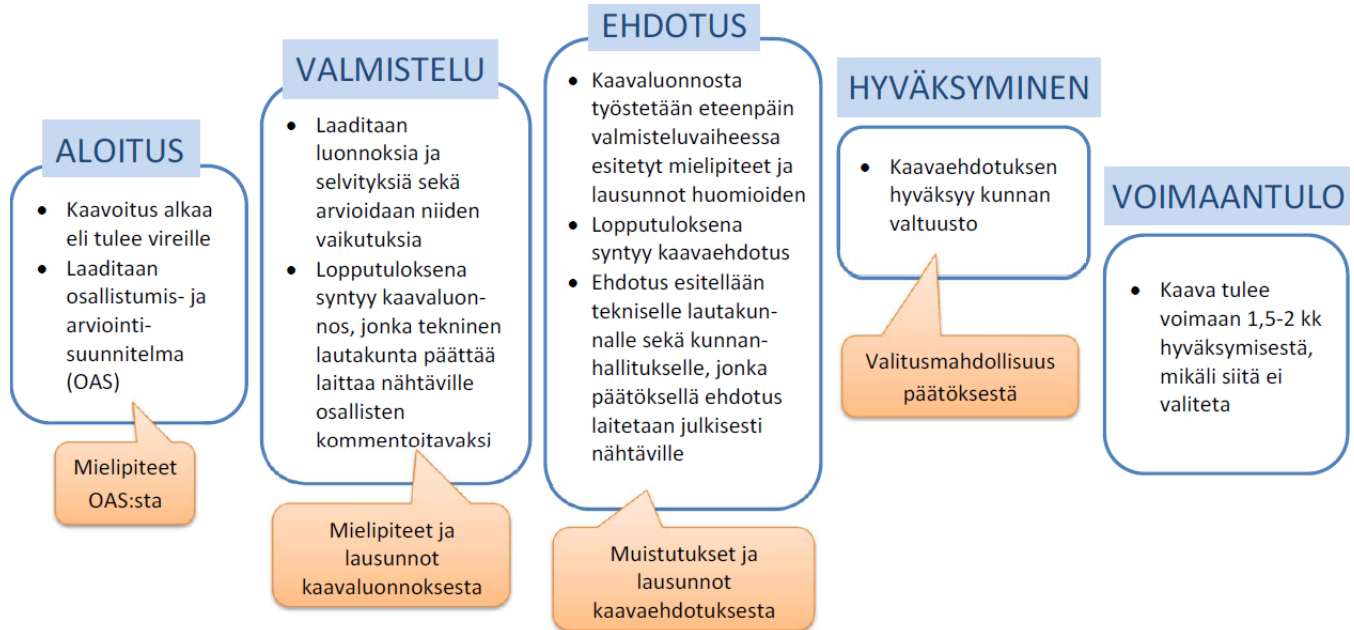
VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Vaikutusten arviointi tapahtuu osana kaavatyötä ja se raportoidaan kaavaselostuksessa. Seuraavat näkökulmat painottuvat asemakaavan vaikutusten arvioinnissa:

- Rakennettu ympäristö, taajamakuva
- Liikenne (toimivuus, turvallisuus, kevyt liikenne)
- Luonnonympäristö ja maisema
- Taloudelliset vaikutukset (kiinteistöjen arvo, kuntatalous, elinvoima)
- Sosiaaliset vaikutukset (viihtyisyys, virkistys, saavutettavuus ym.)

TAVOITEAIKATAULU JA KAAVAPROSESSI

• Kaavoituksen aloituspäätös, OAS, tekla	15.10.2019
• Vireille tulo, OAS nähtävänä	24.10.-25.11.2019
• Rakennetun ympäristön selvitys	02-07/2020
• Kaavaluonnos nähtävillä	01-02/2021
• Kaavaehdotus nähtävillä	03-05/2021

TIEDOTTAMINEN

- Kaavan vireille tulosta sekä kaavaluonnosaineistojen nähtävillä olosta tiedotetaan Janakkalan Sanomissa sekä kirjeitse kaava-alueen ja vaikutusalueen maanomistajille sekä muille osallisille.
- Kaavaehdotuksen nähtävänä olosta tiedotetaan kuulutuksin ja kirjeitse ulkopaikkakuntalaisia suunnittelualueen maanomistajia (MRA 27 §).
- Aineistojen nähtävänä oloista tiedotetaan virallisella lehtikuulutuksella Janakkalan Sanomissa sekä lisäksi kunnan internetsivuilla, kunnantalon ilmoitustaululla ja Tervakosken kirjastolla.
- Aineistot ovat nähtävänä kunnan virallisella ilmoitustaululla, kunnanviraston pääaulassa, os. Juttilantie 1, 14200 Turenki sekä Tervakosken kirjastolla, os. Kivimiehentie 2, 12400 Tervakoski. Lisäksi aineistot ovat kunnan internet-sivuilla:
<https://www.janakkala.fi/palvelut/kaavoitus-ja-maankaytto/vireilla-olevat-kaavat/>

LAUSUNNOT PYYDETÄÄN:

- Hämeen liitto
- Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset
- Hämeenlinnan kaupunginmuseo
- Janakkalan Vesi
- Elenia Oy
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Kanta-Hämeen pelastuslaitos

YHTEYSTIEDOT JA PALAUTE

Janakkalan kunnan yhteyshenkilönä toimii maankäyttöpäällikkö Piia Tuokko. Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, mielipiteet kaavan valmisteluvaiheessa sekä muistutukset kaavaehdotuksesta tulee toimittaa kirjallisesti nähtävänä oloaikana teknisen toimialan maankäytölle ao. osoitteella tai sähköpostilla kirjaamoon taikka suunnitteluavustaja Kaisu Lehtiselle.

Janakkalan kunta

Maankäyttö
Juttilantie 1
14200 Turenki

Kirjaamo: kirjaamo@janakkala.fi

Suunnitteluavustaja Kaisu Lehtinen, kaisu.lehtinen@janakkala.fi
puh. 03 680 1342

Lisätietoja:

Maankäyttöpäällikkö Piia Tuokko, s-posti: piia.tuokko@janakkala.fi, puh: 03 680 1990